

Han skriver åt rockstjärna

NÖJE. Bortaållningen **Patrik Dahlblom** har skrivit flera av lätttexterna på Moneybrothers nya skiva "Pengarbrorsan". Moneybrother, som är en av Sveriges största rockartister, sjunger på skivan andras låtar som översatts till svenska. Det var det jobbet som Patrik Dahlblom fick rycka in och göra när tiden blev för knapp för rockstjärnan. Läs mer om hans arbete på Nöje. SIDAN 14

Handikappade kämpar för service i hemmet

"Nu bor flera på Gullåsen eller i kommunernas äldreboenden"

NYHETER. Saana Sinisalo, styrelsemedlem i föreningen Ålands invalider och rullstolsburen mariehamnare, kämpar för att lagens stadgande om serviceboende för handikappade ska efterlevas också på Åland.

– I dag finns det inget annat alternativ än Gullåsen, Grelsby och kommunernas äldreboenden för den som inte klarar sig hemma utan

hjälp, och jag känner flera som hamnat i den situationen. Men unga handikappade ska inte bo på institution, de ska antingen få hjälp för att bo kvar hemma eller i något annat anpassat boende.

Hon blev bestört när hon nyligen hördes som sakkunnig av lagtingets finansutskott som just nu bereder en liberal motion om serviceboende för

ynge handikappade personer. Slutsatsen var att Ålands invalider, en liten förening utan resurser, skulle ansöka om Paf-pengar för att bygga ett servicehus och anställa personal i egen regi.

– Det är ju omöjligt. Det är inte föreningens sak att ordna serviceboendet, det är kommunerna som har ansvaret. Lagen är entydig. Förstår politikerna inte det? SIDAN 3

Bor hemma. Saana Sinisalo, ung och rullstolsburen, har tills vidare fått den hjälp hon behöver – här av personliga hjälparen Iris Eriksson – för att kunna bo hemma i lägenheten i Västernäs. Foto: ERKKI SANTAMALA

Nomineringar klara för gala

SPORT. Nu är nomineringarna till nästa år Idrottsgala som går av stapeln i Idrottsgården 27 januari klara. Simtjejen **Erica Granesäter** kan ta storslam då hon återfinns i tre kategorier. Världsmästaren Ove Lehto och skyttedrottningen **Annica Sjölund** kan bägge vinna två kategorier. Årets skräll återfinns i ledarklassen där **Mikael Granskog**, IFK Mariehamns ordförande, är nominerad. SIDAN 18

Geta fick 298.000

NYHETER. Geta kommun har fått 298.000 euro i extra landskapsstöd. – Med de här pengarna klarar kommunen driften i år, men inte avskrivningarna, säger kommundirektör **Håkan Lundberg**. SIDAN 3

HD godkände tobakslag

NYHETER. Högsta domstolen godkänner den nya åländska tobakslagen. Men än återstår att se vad EU säger om skrivningarna om snuset. SIDAN 5

Inte rätt höja chefslön

NYHETER. Styrelsen för Ålands hälso- och sjukvård hade inte rätt att höja lönen för förvaltningschefen. Det säger landskapsregeringen i ett spörsmålssvar. SIDAN 5

Kopplat och klart för norra Åland

NYHETER. Norra Ålands avloppsvatten ab har fullgjort sin uppgift. Knappt ett år efter att spaden gick i jorden är överföringsledningarna till Lotsbroverket klara. – Ett litet steg för Östersjöns vattenkvalitet, men ett stort kliv för Lumparn, sade bolagets ordförande **Runar Karlsson** vid invigningen. SIDAN 12

Vigilant. Harald Huldin gymnastiserar benen flera gånger om dagen, det håller livskvaliteten uppe, säger han. Vid hans säng står närvårdarna Sussie Jansson och Gun-Lis Persson. Foto: STEFAN ÖHBERG

En dag på ålderdomshemmet

REPORTAGE. Harald Huldin slänger upp sitt ben i handtaget ovanför sängen och säger att gymnastiken håller igång livskvaliteten. Harald bor på De Gamlas Hem och sköter det mesta själv.

– Här finns mycket skämt och skratt, säger närvårdaren **Gun-Lis Persson** som trivs

med sitt arbete och inte är rädd för döden.

– Det är klart att det är tungt då någon man lärt känna väl gått bort, men man skall komma ihåg att det är skillnad på sorgen då en gammal och då en ung dör.

Nyan har tillbringat en förmiddag på De Gamlas Hem. De flesta kommuner har plat-

ser där att erbjuda sina pensionärer då kommunens egen service inte längre räcker till. Medelåldern på de boende är hög: 87 år.

– Ingen som bor här är frisk och vi har alldeles för lite personal, säger föreståndaren **Christina Kronhed**.

SIDORNA 4-5

kulturen

9

Sirkka-Liisa Westergård i Saltvik har skrivit sin andra bok med krigsbarn som tema. Jag vill glänta på historiens dörr, säger författaren.

nöje

15

"Det är fluff med salt."

ELENA LUNDQVIST
I FRÅGELÅDAN.

nöje

15

Ed Speelers är en sympatisk hjälte i filmversionen av Eragon, som Nyan recenserar i dag.

krönika

22

"Lennart och jag undrade om Ben skulle grilla fisk i brödrosten i matsalen."

MOSSE WALLÉN

Slutförsäljningen fortsätter fram till jul. Allt ska bort

40-60% rabatt

SLUTFÖRSÄLJNINGSSÖPPET:
Måndagar stängt (obs!), tis-fre 10-17
lördagar 10-15
I MAGAZIN TORGGATAN 7, TEL. 14 250

Inside
MÖBLER
& INREDNING

Annika Orre
Epost: annika.orre@nyan.ax
Telefon: 528 463

Spåren efter Arevas uranbrytning förskräcker, visar färsk Greenpeacerapport

Stor risk för giftläckage

Det franska bolaget Areva/Cogema, som letar efter uran i Finland, har prickats för flera miljögiftsläckage vid bolagets urangruvor i USA och Kanada och för dumpning av radioaktivt gruvavfall i Gabon i Afrika. Det avslöjar Greenpeace i en rapport som offentliggjordes i går.

I riket har striden stått helt all sedan Areva/Cogema, som tillsammans med tyska Siemens bygger det nya stora kärnkraftverket i Olkiluoto, började muta in och leta efter uranfyndigheter på flera platser i landet. Bland annat i svenskbygderna i sydöstra Finland pågår uranletningen enligt Finlands gruvlag från 1965.

Irapporten "Uranbrytningens risker - fallet Areva" granskar Greenpeace Areva/Cogemas samhällsansvar och inmutningarna av de nya urangruvor som bolaget planerar att grunda i Finland.

Många olika källor

Rapporten innehåller flera

exempel på att bolaget inte har följt myndigheternas föreskrifter, något som har lett till skador på miljö och människor i Frankrike, Kanada, USA, Niger och Gabon. Utredningen grundar sig på cirka 50 olika källor inom statliga myndigheter, universitet och medborgarorganisationer.

Så har till exempel de urangruvor som Areva lagt ner i Frankrike och Gabon enligt Greenpeace "försatt miljön i katastrofalt tillstånd". De gruvor som fortfarande är i drift utsätter tiotusentals människor för förhöjd radioaktiv strålning och arbetarna i urangruvorna har inte alltid informerats om riskerna.

Rapporten visar också att Areva inte har städad upp efter sig. I Gabon lät bolaget dumpa 50.000 långtradarlastar med radioaktivt gruvavfall och giftigt slam i en flod.

Letar i Finland

Trots detta, konstaterar Greenpeace, har bolaget fått tillstånd att muta in områden

Urangruva. så här ser det ut vid Areva/Cogemas urangruva vid Rabbit-sjön i Saskatchewan i Kanada. Tidigare har avfall från gruvans malmanrikning dumpats direkt i Wollaston-sjön.

Foto: GREENPEACE/MINING WATCH CANADA

för nya urangruvor i Finland, något som är fullt tillåtet enligt gruvlagen. Orsaken är att priset på uran höjts kraftigt under de senaste åren, något som gör att det lönar sig att bryta också mindre förekomster.

Enligt den är det tillåtet för gruvbolag att provborra, bryta och anrika uran utan att miljökonsekvensbedömningar behöver göras, hävdar Greenpeace. Bolagen behöver inte heller höra dem som bor i områdena, och lagen tillåter inmutningar så nära som bara 50 meter från be-

byggelse och i områden som är viktiga för vattenförsörjningen.

Greenpeace kräver att den nya regeringen måste förnya gruvlagen så att gruvbolagen förpliktas att göra grundliga miljökonsekvensbedömningar och höra lokalbefolkningen. Gruvprojekten måste förutsätta kommunernas och markägarnas samtycke, något som inte behövs enligt den nuvarande lagen.

Radioaktivt radon och torium frigörs vid brytning. Vid anrikning bildas andra miljögifter. Flera medicinska

undersökningar visar, hävdar Greenpeace, att cancersjukdomar är vanligare i närheten av urangruvor än på andra håll.

"Inte ren"

Också andra gruvbolag är i färd med att muta in uranrika områden i Finland.

Varje kärnreaktor ger upphov till 300.000 ton lågaktivt gruvavfall per år, konstaterar Greenpeace som vill avfärda "pratet om den rena kärnkraften".

ANNIKA ORRE
annika.orre@nyan.ax
tfn 528 450

Näringsrätten enda hindret

■Gruvlagen från 1965 gäller också på Åland, med ett enda undantag: Den som vill leta efter, muta in eller utnyttja en uranfyndighet i landskapet måste uppfylla kraven på näringsrätt. Också en enskild eller juridisk person som inte uppfyller kraven för näringsrätten kan beviljas den rätten ifall landskapsregeringen beviljar det.

Det betyder att näringsrätten är det enda hindret för att ett bolag i vilket EU-land som helst ska kunna muta in områden också på Åland, utan att höra vare sig markägare eller kommuner. Det åländska tillägget till den finländska gruvlagen trädde i kraft 1994. Det man kan konstatera är att den åländska lagen om miljöförhållanden kan vara ett hinder för uttanletning. Ätminstone är malm- och mineralbrytning samt gruvdrift tillsynspliktig verksamhet enligt miljöförhållandlagen, likaså anläggning för anrikning av malmer eller mineraler. Uppenbarligen är uranletning och inmutning tillåtna, förutsatt att bolaget har näringsrätt. Nya Åland kontaktade lantrådet Roger Nordlund för att höra om han tycker det är skäl att följa med utvecklingen och syna den åländska lagen.

- Ja, på sikt är det naturligtvis viktigt att vi gör det även om inget tyder på att det just nu finns något intresse för uranbrytning på Åland. Arligt talat har jag inte tänkt på det, men jag ska diskutera saken med lagberedningen. (ao)

FINNT TILL JUL!

MICRODUK

endast **1 €**/st

JM MICRO-MOPP

System 40 cm
Teleskopskaft,
platta, tormopp,
fuktsvamp

endast **55 €**

HALOGEN-VÄRMARE

28 €

KRISTALL-KRONSRENT

11,60

Opa visslande vattenkokare med tesil

Endast **25 €**

GULD KATRINA KAFFE

10 x 500 g

endast **28 €**/bal

Välkomna!

Feja

G. Godbyvägen 11 (bredvid Holmbergs)

Öppet vard. 8.30-17.00, lördagar fram till jul 10.00-14.00

LYKTA

39,90 (för ljus)

Mindre risk för störningar vid snöoväder och isbildning blir det när två parabolantennor på vattentornet nästa vecka byts ut till två med elvärme.

Arkivfoto: GUNNAR ROOS

Paraboler ska bytas nästa vecka

■ Nästa vecka planerar Mariehamns Centralantenn ab, MCA, att byta ut två av sina parabolantennor till två nya som har elvärme.

– Med uppvärmda paraboler blir mottagningen av program från satellit inte lika känslig för snö och is. Arbetstiden för att byta ut en parabolantenn beräknas till en arbetsdag, så totalt handlar det alltså om två arbetsdagar, skriver MCA i ett pressmeddelande.

Under pågående arbeten med att byta teknisk utrustning sker kortare avbrott i utsändningarna av enskilda tv-program. Avbrotten sker dagtid och MCA informerar i så god tid som möjligt på förhand om när de planerade avbrotten sker.

– Vi hoppas att våra kunder har överseende med den olägenhet som detta innebär. Syftet är ju att få driftsäkrare tv-sändningar, skriver MCA. (uw)

Bastubrand hos PAF

■ En brand utbröt i bastun hos Ålands penningautomatförening i Jomala, i går vid lunchtid.

Personal hade satt igång bastuspisen, från en panel på utsidan av själva bastun, för att bada i samband med en motionstur.

Sannolikt startade branden efter att löst material, till exempel kläder, kommit i kontakt med den heta bastuspisen.

– PAF:s egen personal gjorde sedan ett föredömligt första släckningsförsök, vilket fördröjde utvecklingen och gjorde att det endast var en liten brandhärd som bara tog någon minut att få kontroll över, säger brandchef **Lenart Johansson**.

Jomala FBK släckte och rökventilerade bastuutrymmet som blev rökskadat. Inga personskador uppstod men polisen utreder händelsen. (ab)

Nyan rättar

■ Det var regnvatten som skadade utrustning vid dåvarande Tekniska läroverket, nuvarande Högskolan på Åland. Läckaget uppstod i samband med renoveringsarbeten år 1992.

I gårdagens artikel om vattenskador i skolbyggnader kunde man få intrycket att högskolans vattenskador uppstått efter läckage från vattenledningar, vilket alltså inte var fallet.

Kämpar för hjälp i hemmet

Saana Sinisalo i Ålands invalider är bestört över politikernas inställning

– Vi som är unga och funktionshindrade vill bo i våra hem. Vi vill inte bo på institution eller i ett särskilt servicehus. Enligt lagen är kommunerna skyldiga att ordna serviceboende hemma för oss, men lagen efterlevs inte.

Saana Sinisalo, ung rullstolsburen mariehamnare och medlem i föreningen Ålands invaliders styrelse, har blivit hörd av lagtingets finansutskott som sakkunnig under beredningen av en aktuell liberal finansmotion. Motionen har **Roger Eriksson** som förste undertecknare och gäller det akuta behovet av serviceboende som finns på Åland.

I motionen heter det att de funktionshindrade personerna, i många fall relativt unga, skulle klara av att bo i egna hem med en viss service och tillsyn dygnet runt. En grupp är de som drabbats av till exempel Huntingtons sjukdom.

Det enda alternativet i dag är Gullåsen som enligt undertecknarna inte kan anses som rätt plats för unga personer.

Till Gullåsen

Saana Sinisalo håller helt med.

– Jag känner till flera yngre personer som har hamnat till Gullåsen, Grelsby och kommunernas äldreboenden för att det inte finns andra alternativ. I en del fall har deras personliga hjälpare tagits bort och då klarar de sig inte hemma. Jag har pratat med dem och de tycker förstås att det är hemskt. Ett sjukhus är ju inget hem, och man ska inte på grund av sitt handikapp hamna att bo inom äldreomsorgen.

Hon känner också till flera andra yngre funktionshindrade som ännu bor hemma, men som med tiden kanske är tvungna att ge upp sitt eget boende.

– Ofta är det familjemedlemmar som hjälper dem så att de klarar sig. Men det blir tungt för familjerna, hjälpen behövs ju också nattetid, säger hon.

Vill bo hemma

Hon blev rätt bestört när hon hördes av finansutskottet och insåg att medlemmarna i utskottet resonerar på ett annat sätt än de funktionshindrade

Lagen finns. Kommunerna är enligt lag skyldiga att ordna serviceboende för handikappade så att de kan bo kvar hemma. I dag uppfylls lagens krav inte, säger Saana Sinisalo. För egen del får hon den hjälp hon behöver – personliga hjälparen Iris Eriksson finns till hands dagtid – men alla handikappade har det inte så. Foto: ERKKI SANTAMALA

själva. Utskottsmedlemmarna verkade luta åt att Ålands invalider ska ansöka om Paf-pengar för att bygga ett servicehus i egen regi och anställa personal.

– Personligen ser jag helst att vi unga handikappade får bo i våra hem och få den hjälp hemma som handikappservicelagen stadgar om. I lagen heter det att kommunerna är skyldiga att ordna serviceboende i hemmet för den som behöver, men lagen efterlevs inte trots att det är en så kallad subjektiv rättighet som handikappade har.

Hon påpekar att handikappservicelagen är tryggad av grundlagsstadgade rättigheter.

”Omöjligt”

Men även om utskottet skulle gå in för att Åland ska ha ett servicehus där unga personer med handikapp kan bo så skulle det inte bli bra – inte

med den tänkta finansieringsmodellen.

– Det är ju omöjligt. Vi är en liten förening som består av människor som har svårt att orka med vår egen vardag på grund av våra handikapp. Vi har varken råd eller resurser för ett sådant stort projekt.

Det är kanske det som gör henne mest upprörd.

– Det står klart och tydligt i lagen att det är kommunernas skyldighet att ordna service, inklusive boende. Det går inte att lägga det ansvaret på oss. Förstår politikerna inte det?

Billigare hemma

Som hon ser det skulle det bästa vara att de handikappade får bo i vanliga lägenheter, ha sina personliga hjälpare och en allmän hjälpare som rycker ut vid akuta behov till exempel nattetid.

– Det är förvånande att kommunerna hellre tycks skicka

Fakta/Lagen

■ I lagen om service och stöd på grund av handikapp, § 3, heter det att det är kommunerna som har ansvaret för att tjänster och stöd för handikappade ordnas.

■ § 7: När kommunen utvecklar sin service och sitt stöd för handikappade ska deras behov och synpunkter beaktas.

■ § 8: Kommunen ska ordna serviceboende för den gravt handikappad som på grund av sitt handikapp eller sin sjukdom nödvändigt behöver det för att klara de funktioner som hör till normal livsföring.

■ § 9: Kommunen ska ersätta en gravt handikappad för skäligen kostnader för ändringsarbeten i bostaden samt för anskaffning av redskap och anordningar i bostaden, om åtgärderna är nödvändiga för att den handikappade ska kunna klara de funktioner som hör till normal livsföring och om han/hon inte är i behov av fortgående anstaltsvård.

■ Förordningen, § 10: Till serviceboende hör bostad samt sådana tjänster i anslutning till boendet som som är nödvändiga för invånaren i det dagliga livet, till exempel möjlighet att förflytta sig, påklädning, personlig hygien, mathushållning och städning samt tjänster som behövs för främjande av invånarens hälsa, rehabilitering och trivsel.

handikappade till Gullåsen trots att det är så dyrt. Det blir billigare att hjälpa oss att kunna bo hemma i stället.

ANNIKA ORRE
annika.orre@nyan.ax
tfn 528 464

Geta fick extra landskapsstöd

Geta, Finström, Eckerö och Kökar får dela på 488.000 euro i extra stöd till kommuner med svag ekonomi. Åtminstone Geta behöver pengar också nästa år.

Stöd enligt prövning heter det stöd som landskapsregeringen kan ge till kommuner som inte klarar sin ekonomi. Nu fick Geta 298.000 euro, Finström 70.000 och Eckerö och Kökar 60.000 vardera.

I budgeten för nästa år finns en halv miljon att fördela i april och ytterligare 1.570.000 i oktober. Finansminister **Las-**

se Wiklöf (s) säger att stödet inte löser problemen, men definitivt är till hjälp.

Klarar driften

Som Nya Åland nyligen kunde berätta har Geta kommun ett underskott på 349.000 euro i budgeten för nästa år. Enligt kommundirektör **Håkan Lundberg** ser det ut ungefär på samma sätt i år. Den summa som kom nu var ungefär vad man hade räknat med i kommunen.

– Med de här pengarna klarar kommunen driften i år, men inte avskrivningarna, konstaterar han.

Men om Geta var en skärgårdskommun så skulle man klara sig hur bra som helst, säger Lundberg. Så stor skillnad är det på landskapsandelarna till randkommunerna och till skärgården.

– Vi har precis samma problem som skärgården, att den arbetsföra befolkningen flyttar bort och de gamla blir kvar. I Geta har vi nu samma situation som i skärgården för ungefär 10 år sedan.

Den enda lösning Håkan Lundberg ser är att systemet med landskapsandelar görs om. De pengar som nu delas ut som extra stöd borde ges

som landskapsandelar, säger han.

Om man slår ihop kommuner, då?

– Man löser inte det här problemet med det. Vi har tittat på det litet grann, på Finström och Geta, som båda har en litet kärv ekonomi. Men en hopslagen kommun får mindre landskapsandelar än de enskilda kommunerna var för sig. Det sporrar inte.

Bättre i riket

Enligt Lundberg skulle Geta och Finström som en enda kommun få 160.000 euro mindre per år.

– Man skall spara in många tjänster för att klara det.

I riket har man ett för kommunerna mer förmånligt system, berättar Lundberg.

Där får man i 5 års tid ett extra stöd för att kommuner går ihop. Efter 18 år sjunker statsandelarna under den nivå man hade som separata kommuner.

På Åland får man ett extra stöd i två år och landskapsandelarna går under dagens nivå redan efter 5 år.

HARRIET TUOMINEN
harriet.tuominen@nyan.ax
tfn 528 464

Glädje, sorg och lite h

– Är ni här för att ta mig hem? En kvinna går med sin rollator längs gången. Hon öppnar alla dörrar och kikar in. Så fort hon ser någon frågar hon om de skall skjutsa henne hem. Kvinnan bor på De Gamlas Hem, och ingen skjutsar henne hem.

– Många är ledsna över att komma hit, men småningom börjar de trivas, säger föreståndare Christina Kronhed.

I tredje delen av artikelserien **Att bli gammal på Åland** tillbringar Nyan en förmiddag på De Gamlas Hem.

På väggarna i korridorerna hänger tavlor med motiv av Carl Larsson och broderade tavlor med traditionella texter som "Räkna de lyckliga stunderna blott" och "Lär dig livets stora gåta: älska, glömma och förlåta".

– Periodvis har vi här de som är jätteduktiga på att brodera. Just nu har vi en inne som är bra på fyllnads-söm och gör dukar, men hon har nog blivit trött nu, säger närvårdaren **Sussie Jansson**.

Den dag Nyan besöker De Gamlas Hem serveras det stuvade makaroner med korn och melon till efterrätt. Några gamla tar sig själv till matsalen, medan andra får hjälp av personalen. Någon skämtar om Sussies nya hårfärg, det klirras med bestick och småpratras.

Inredningen är en blandning av gamla, tunga möblemang som ser ut att komma från mörka finsalar i stora bondgårdar, och praktiska stolar med hög sits i en färgskala som avslöjar att stolarna köptes under 80-talet.

På De Gamlas hem finns 67 platser, och så gott som alla kommuner på Åland äger ett eller flera rum. Dit flyttas de gamla då vården i den egna kommunen inte är tillräcklig.

– Alla kommuner har egna serviceboenden och alla vill bo hemma så länge som möjligt. Det betyder att de som kommer hit är sjukare än de var tidigare, och att vårdtiden blir kortare, säger Christina Kronhed.

Hög medelålder

På De Gamlas hem finns tre avdelningar, uppkallade enligt traditionella bongårdsnamn. Sedan renoveringen i början av 1990-talet har alla

Att bli gammal

pensionärer ett eget rum som de får inreda hur de vill och alla äter på sin respektive avdelning. På hemmet bor ett blandat klientel, både dementa och de som enbart har fysiska krämpor.

Avdelningarna är inte uppdelade efter vårdgrad på de boende, och man flyttas inte heller från den avdelning man en gång flyttat in till.

– Kriterierna för att flyttas till De Gamlas hem är inte kristallklara. Det finns ingen frisk åldring, alla är sjuka och många har fysiska krämpor. Det är svårt att dra gränsen för vem som skall komma hit, många flyttas från sin hemkommun först till Gullåsen och då tillståndet förbättrats hit, säger Christina Kronhed.

Medelåldern är mycket hög, ett resultat av att alla bor hemma så länge som möjligt.

– Medelåldern är 87 år. Den äldsta vi har här är 100 år, den yngsta 75.

Många behöver hjälp med allt, från påklädning till matning. Det är svårt att få tillräckligt utbildade närvårdare till ledigslagna tjänster och dessutom borde tjänsterna utökas, menar föreståndaren.

– På helgerna har vi två personer kvällstid som skall sköta om en hel avdelning med tjugo pensionärer. Personalbristen i kombination med att vården är krävande blir snart ohållbar.

Minns ryssar

På Grannas, den avdelning som Nyan fått lov att besöka, sitter sju pensionärer i sällskapsrummet. Det är tyst, förutom att radion spelar svängig dansbandsmusik. **Torvald Bergman**, 91 år, flyttade till De Gamlas Hem från Gullåsen i maj och har precis börjat trivas.

– Det börjar gå bättre, men det är klart att jag längtar hem ibland.

Ser sällan.

Ruby Bergman tycker att det mest kommer skräp på tv och tittar sällan.

Underhållningen som personalen ordnar, till exempel Accordion Club på dragspel, gillar Torvald, liksom terapin där sysselsättningsterapeuten **Mona Sundblom** ordnar filmvisning och bingo.

Torvalds fru bor i Folkhälsans allaktivitetshus och nyligen sålde de sitt hem.

– Det var svårast att ordna med maten hemma, så vi fick flytta.

Torvald Bergman hade sju syskon och är född "medan ryssarna var här".

– Jag minns det inte själv, men det har berättats att en ryss bar mig på ena handen. 1918 kom tyskarna och köpte mjölk av oss, det minns jag. De hade fältkök på gården och hästar i vårt lider. Soldater sov i vår farstu och jag och mina syskon fick kliva över dem då vi skulle förbi.

På nattduksbordet i hans rum finns foton på hans föräldrar och på en bror som reste till Amerika. Torvald har tagit en sekretär med sig hemifrån och en tavla som hans fru har målat av barndomshemmet.

– Min fru är lite dement och det är inte så ofta vi träffas längre.

Ramlade

Ruby Bergman, 78 år, kom

till De Gamlas Hem efter att ha fallit omkull och brutit benet. Först bodde hon på Gullåsen, sen kom hon hit.

– Jag fick MS i början av 70-talet men först märkte jag inte så mycket av det. Jag rustade mat åt mina pojkar och allt var som vanligt medan barnen gick i skolan. Det var efter de magiska 50 åren som sjukdomen blivit värre.

Ruby Bergman är änka se-

Kaffetären. Linnéa Lindholm dricker kaffe så att det ser gott ut.

Kan mjölka. Ruby Bergman visar att hon är en van mjölkerska. Hon sitter i sällskapsrummet på avdelningen Grannas.

Bars av ryssar. Torvald Bergman visar hur ryssarna bar honom på en hand då han var liten.

emlängtan

dan tio år och har fem söner. Hon har varit hemma hela livet, skött hemmet, jordbruket och korna.

– Jag mjölkade för hand tills min syster dog, då köpte vi mjölkmaskin.

Nu har yngsta sonen hand om gården och alla sönerna bor på Åland.

– De hälsar på ganska ofta och jag fick en tv av dem till jul.

Men Ruby ser inte så mycket på tv, den brukar mest "skramla i bakgrunden".

– Det kommer bara skräp, inga roliga gamla filmer utan bara krig och elände.

Hon handarbetar istället, just nu håller hon på med en katt i stramalj.

– Vi hade katter hemma innan Birger dog, men sen gjorde jag mig av med dem. Jag hade fått ringa hemvården om katterna hade kackat på golvet eftersom jag inte kan böja på benen.

Hon brukar gå och lägga sig ganska tidigt, vid halv tio då "personalen skickar oss i säng".

– Jag pratar inte så mycket med de andra som bor här. Man hinner inte med så mycket mer än att äta och vila.

Trivs du här?

– Det måste jag väl göra då jag inte kan stå på benen.

Inte rädd för döden

Närvårdarna Gun-Lis Persson och Sussie Jansson tycker om sitt jobb på De Gamlas Hem.

– Det är givande att jobba med människor, säger Gun-Lis.

– Klart att man saknar de som går bort, men ofta tänker man att det var skönt att de fick slippa. De har levt länge och att dö är ett naturligt skeende, säger Sussie.

De börjar sin dag med att hjälpa pensionärerna stiga upp vid halv åtta. En del vill sova längre och stiger inte upp förrän en timme senare.

– Vi lär känna de gamla väl men ofta har vi bråttom. Självklart skulle man vilja sitta ner och prata och ge tid åt alla, men sådant existerar bara i böcker, säger Sussie.

För ingen av dem är döden deprimerande eller farlig.

– Här finns inga unga och inga barn. Det här är för många den sista platsen innan döden, men livet skall ta slut någon gång och döden är inte skrämmande, säger Sussie.

Hur hanterar ni hemlängtan och kvinnan i korridoren som ber alla om skjuts hem?

– Eftersom både de som är dementa och de som är klara bor här, kan det bli lite olika situationer. Det är kanske jobbigast för de som är klara att höra samma sak om och om igen, säger Gun-Lis.

– Anhöriga som kommer hit kan känna att de gamla bara sitter här och inte får eller kan göra något, men de som är gamla vill inte ha så mycket aktivitet som unga. Vi har fullt upp med rutinerna här, säger Sussie.

KARIN ERLANDSSON
karin.erlandsson@nyan.ax
tfn 528 467

Foto: STEFAN ÖHBERG
stefan.ohberg@nyan.ax
tfn 528 469

Hoppas EU sväljer snuslag

HD godkände, men påpekar inskränkningar

Högsta domstolen har inga invändningar mot den nya åländska tobakslagen. Det betyder att tobaksförbud träder i kraft på alla serveringar någon gång nästa år.

Men än är det oklart hur EU ser på snuset. Lantrådet Roger Nordlund (c) är förhoppningsfull.

Oklart. Ännu är inte sista ordet sagt om snuset i tobakslagen. Foto: JONAS EDSVIK

Det är snuset HD har intresserat sig för. Orsaken är att den åländska lagen på två punkter har begränsat förbudet mot försäljning jämfört med tobaksdirektivet. I det ena fallet har det skett medvetet, i det andra har någon inte varit tillräckligt noggrann.

När EU i tobaksdirektivet förbjuder försäljning av tobak för användning i munnen så talar man i den åländska lagen om pulveriserad tobak i form av snus. Enligt HDs resonemang kan det finnas former mellan det åländska snuset och EUs tobak i munnen och frågan är då hur EU ser på detta.

HD har kommit till att avvikelserna i den åländska lagen inte är avsiktlig och man har i vilket fall som helst inte sett någon anledning att stoppa lagen, eftersom lagtinget inte har överträtt sin behörighet.

Den andra avvikelserna gäl-

ler försäljning ombord. EU anser att försäljning skall vara förbjuden på fartyg som är registrerade på Åland. Den åländska lagen inskränker förbudet till försäljning ombord så länge fartyget är på finländskt eller åländskt vatten.

– Inte heller till denna del är det uppenbart att förbudet är av det omfång som avses i direktivet, skriver HD.

Men inte heller här har lagtinget överträtt sin befogenheter och HD kommer till att lagen kan träda i kraft.

Vad tror Nordlund?

Roger Nordlund var tidigare i Bryssel och diskuterade det åländska snusdilemmat, det vill säga hotet om utflaggning ifall svenska färjor får sälja snus men inte åländska.

Kommer EU att svälja det här?

– Jag är glad att det har gått

bra så här långt. Och att lagtinget hade modet att ta den här lagstiftningen, säger Nordlund.

Och han hyser hopp om att också EU skall kunna godta de åländska argumenten.

– HD har slagit fast att lagstiftningen är korrekt. Nu är det upp till kommissionen att förbjuda försäljning på svenskt vatten. Kommissionen har gett Sverige undantag från förbudet, så bevisbördan ligger på dem.

Nordlund tyckte att han fick förståelse för sina argument när han i Bryssel "lobbade" för den här formuleringen i snuslagen, men för den skull vågar han inte säga hur det går. Däremot har han tidigare påpekat att ett totalt snusförbud på åländska färjor snedvrider konkurrensen och det brukar EU inte tycka om.

Inte avsiktligt

Om den andra avvikelserna säger Nordlund att den var ett förbiseende.

– Vi borde använt samma definition som EU. Meningen var inte att begränsa förbudet till bara en viss sorts produkter.

HARRIET TUOMINEN
harriet.tuominen@nyan.ax
tfn 528 464

Det här var bara droppen

Lagström (fs) ställer inte upp på nytt

– Jag tror jag gör bättre nytta för det åländska samhället som icke-politiker.

Så kommenterar **M i k a e l Lagström** (bilden) sitt besked att han inte ställer upp för en ny period i ÅHSs styrelse. Den nuvarande mandatperioden går ut vid årsskiftet. Orsaken till att han inte ställer upp är rabaldret kring höjda chefslöner inom ÅHS, där Lagström är ordförande i styrelsen.

Han har själv nämnt otrevliga insändare och mess, där folk hotar med att byta tandläkare. Men han säger själv att han har svårt att tro att en seriös person byter tandläkare på sådana grunder.

– Det är inte så dramatiskt, det här var bara droppen, säger han efteråt. Han har aldrig känt sig rik-

tigt hemma i politiken och med en politiska debatten.

– Jag har känt mig ensam i försöken att tala för långsiktiga linjer. Alla är så otroligt upptagna med att peta i små detaljer. Först trodde jag det berodde på att de inte hade tid, men nu tror jag att de inte vågar. Det är tjänstemännen som skall syssla med detaljerna.

Det här är mod

När Lagström tillträdde som ordförande för mindre än två år sedan sade han att det behövs någon med mod på ordförandeposten.

Är det här modigt?

– Jag tycker det är mod. Jag håller modigt fast vid min åsikt.

Det han avsåg den gången var att det krävs mod för att våga säga vad samhället, i det här fallet det åländska, skall satsa på inom sjukvården. För allt har man inte råd med. Nu är sjukhuset just utbyggt med etapp 1 och nu kommer etapperna 2 och 3 på 30 miljoner euro.

Är det rätt prioriterat, enligt dig?

Hade inte rätt höja chefslön

Styrelsen för Ålands hälso- och sjukvård hade inte rätt att höja lönen för förvaltningschefen.

Det säger landskapsregeringen i ett svar på ett spörsmål i lagtinget av **Raija-Liisa Eklöv** (lib).

Som arbetsgivare har ÅHS rätt att inom tjänstekollek-

tivavtalets ramar besluta om anställningsvillkoren för personalen. Man får också besluta om inrättande och indragning av tjänster, avtalslöner, omplaceringar med mera.

Men enligt lag är det landskapsregeringen som justerar arbetsgivareföreträdarnas löner. Förvaltningschefen

– Önskemålen från personalen var väldigt storvulna. De var 2,6 gånger större än det som nu planeras. Men vad vi behöver diskutera är naturligtvis vad vi vill ha, vad vi behöver och vad vi kan undvara. Vad skall skötas här och vad på annat håll? Det är praktikaliteter. Men vi måste småningom också ta ställning till vad samhället skall betala och vad var och en skall betala själv.

Lagström befarar att dagens utveckling, där man försöker täcka in allt, leder till det rakt motsatta mot vad som var avsett.

– Modellen med all sjukvård för alla leder till att vi får A-medborgare som betalar själva och får god sjukvård och B-medborgare, som får en ytterst urvattnad sjukvård.

Och det här är enligt honom inte frågor som skall avgöras på medicinsk nivå. Det handlar om samhällsetik och besluten skall fattas av medborgarna.

HARRIET TUOMINEN
harriet.tuominen@nyan.ax
tfn 528 464

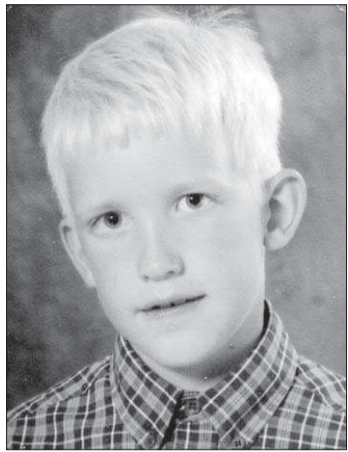

Maj-Len Lindholm
Epost: majlen.lindholm@nyan.ax
Telefon: 528 449

familjen

Dagens namn
SVERKER

Vi firar 0-15 år Gratulerar 50 år

Victor Rehnberg i Mariehamn fyller 8 år på söndag, den 17 december. Han gratuleras så varmt av mamma, pappa och lillebror Thomas.

Måns Lundberg på Krokviksgränd i Mariehamn fyller 13 år i dag, den 15 december. Farmor, farfar och Melker gratulerar.

UNDANBEDES

All eventuell uppvaktning
undanbedes
vänligen
Margit i Böle

GUDSJÄNSTER

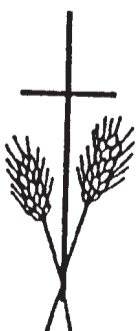
MARIEHAMNS
FÖRSAMLING

RÄTTELSE! OBS! TIDEN!

Lördag 16.12

Kl 18 Julkonsert i S:t Görans kyrka, "Ser du stjärnan" med Good News, Johanna Grüssner, dirigent

DÖDA

Vår käre

Aldur Helfrid Hagberg

* 9.5.1920 † 10.12.2006

I ljusst och tacksamt minne bevarad

*I höstvindens sus Du somnade stilla
Nu sjukdom och oro ej mer gör Dig illa
I minnet Du lever, Du finns alltid kvar
I minnet vi ser Dig, precis som Du var*

May-Britt och Ted
Anne-Marie och Roy
Lars-Erik och Lillevi

*Livets slut kan ingen hindra
men vackra minnen
kan sorgen lindra
Tack älskade morfar och farfar för allt*

Barnbarn med familjer
Barnbarnsbarn

Jordfästningen äger rum i Jomala kyrka torsdagen den 21.12 kl. 13.00. Därefter minnestund i församlingshemmet vartill alla vänligen inbjudes.

BIRGIT KARLSSON

Namn: Birgit Margareta Karlsson.
Född: den 19 december 1956 i Jomala.
Bor: i Jomala Ödanböle.
Yrke: vd.
Födelsedagen: är bortrest, firar senare.

Gratulerar 50 år

YNGVE LANDSTRÖM

Namn: Jan Bror Yngve Landström.
Född: den 20 december 1956 i Mariehamn.
Bor: i Mariehamn.
Yrke: brandmästare vid räddningsverket i Mariehamn
Familj: hustru Patricia och barnen Ken, Sam och Jill.
Födelsedagen: firas med öppet hus hemma på Björkvägen 9 den 20 december, från klockan 13.00 och framåt.

Gratulerar 80 år

RAGNAR HÄGGBLUM

Namn: Ragnar Häggblom.
Född: den 20 december 1926 i Hammarland.
Bor: i Hammarland Skarpnåto.
Yrke: pensionerade jordbrukare och turistföretagare.
Familj: hustrun Evy, tre barn, fyra barnbarn och ett barnbarnsbarn.
Födelsedagen: – Jag firar som Fidel Castro, på okänd ort och önskar er alla en God Jul, hälsar jubilarerna.

Den 20 december blir "Södergårds-pojken" i Skarpnåto 80 år.

– Ja, tänk vad tiden går!

Som enda barnet i en för övrigt stor familj, har Ragnar Häggblom haft ett rikt och omväxlande liv. Han gifte sig med Evy från Långskär och blev pappa till tre barn.

Första tiden efter giftermålet körde han mjölkbilen i norra Hammarland. Därefter övertog makarna faderns del av gården. I början på 1960-talet byggdes den första uthyrningsstugan i anslutning till gården och den följdes sedan av flera.

Som turistföretagare utvidgade Ragnar Häggblom sin rörelse för 25 år sedan.

– Jag startade Nordens första cykelfärja, berättar han. Den trafikerar än i dag.

Han konstaterar förnöjt att han har allt han behöver i ladorna och att han fått utmärkelser från många institutioner, från församling, brandkår, från ÅCA, betodlarföreningen och Ålands turistförbund.

– Nu återstår väl bara inbjudan till Nobelfesten, skojar Ragnar.

Döda

MARITA NYLANDER

Hjördis Gunnel Marita Nylander avled den 21 november 2006 i Gnesta. Hon var född Lund, den 14 februari 1938 i Lemland Vessingsboda som yngsta barn i en stor syskonskara.

Efter att hon som ung genomgått Borgå folkakademi fick hon ett Nordenstipendium för studier i Siguna. Där utbildade hon sig i handelsämnen och affärsjuridik.

Marita stannade kvar i Sverige och arbetade en kort tid inom Medicinalstyrelsen, innan hon gifte sig med maken Stig och hamnade i skolvärlden. Där undervisade hon dels i grundskolans högstadium, dels på handelsgymnasiet i Trosa. Efter att handelsgymnasiet lagts ned undervisade hon affärsmän i handelsämnen och företagsjuridik tills dess att hon slutade på grund av sjukdom.

Marita Nylander var känd som en rak, god och glad person som hade ett särskilt hjärta för de svagaste eleverna.

Närmast sörjande är maken Stig, döttrarna Nina och Eva med familjer samt syskon på Åland och i Sverige.

Kom ihåg

Kulturföreningen

Alterego: Stadseenligt årsmöte lördag 16.12 kl 16.30 hos Maria Nielsdotter, Västra Esplanadgatan 16. Behandling av frågan om föreningens upplösning.

Mariehamns pensionsförening:

Vi som har anmält oss går i dag, fredag kl 18.00 på MPF-jul festen i Ålands hotell- och restaurangskola. Hjärtligt välkomna!

Röda Korset i Lemland:

Julmarknad lördag 16.12 kl 12-15.00 på branddepån. Alla hjärtligt välkomna.

ÅBSK: Nybörjarklick-kurs

startar lördag 20.1.2007. Anmälningar till Jessica onsdag 3.1 kl 18-19.00 på gsm 040 700 64 61.

Finströms lucia i fullsatt kyrka

Den mörka luciakvällen lystes upp av Finströms sjöscouter som bildade spaljé utanför kyrkan.

Därefter bjöd kommunens eget luciafölje på stämningsfull sång och samlade in pengar till förmån för Power club.

Sång och recitation.

Skön sång samt lugn och värdig recitation bjöd Finströms luciafölje på i onsdags.

Foto: PRIVAT

Årets lucia i Finström, Julia de Mander, kröntes på luciakvällen av kyrkoherde Michael Urch inför en fullsatt kyrka.

"Lucia med tärnorna Julia Löfman, Nina Sjöström, Johanna Danielsson, Catrin Fellman, Erica Johansson, Ronja Brenner och Fredrika Blom framförde sitt program med skön sång och recitation, lugnt och värdigt." skriver Karin Sandell-Karlsson, som rapporterar från luciafirandet i Finström.

Johanna Danielsson gav ett soloframträdande på fiol och sjöng solo, tillsammans med Erica Johansson,

i Gläns över sjö. Församlingen deltog också i sången genom psalmsång till orgeltoner.

Bok som minne

Efter kröningshögtidligheten bjöds det på kaffe i Mikaelsgården, där luciaföljet också hade ett kort framträdande.

I år går luciainsamlingen i Finström till Power clubs verksamhet. Därför var

verksamhetsledare Madeleine Joelsson på plats och berättade om hur Power club arbetar med ungdomar i drog-förebyggande syfte.

Varje år får Lucia och tärnor, som minne, boken "Blå är vinden". Den innehåller dikter och noveller av finströms-skrubent Signe Mörn.

Arrangör för luciafirandet i Finström är biblioteks- och kultur nämnden tillsammans med församlingen.

Luciamamma varje år är Inger Roseberg-Mattsson med hjälp av Brita Erlandsson. Erlandsson har också sammanställt programmet tillsammans med kantor Guy Karlsson, som övat sången med luciaföljet.

Lucia har uppträtt för Dansens vänner, som skänker sin lotterivinst till luciainsamlingen, och vid Godby Rotarys årsmöte. Den 19 december uppträder luciaföljet på servicehuset Rosengård. (ab)

Rubinbröllop

Rubinbröllop firar på söndag, den 17 december, Ulla f Karlsson, och Bror Göran "Boje" Mäklin i Mariehamn. De vigdes för 40 år sedan, den 17 december 1966, i Kimito kyrka av prosten Nyman. Ulla och Boje har tre barn och sju barnbarn.

100 ord
från din förening

redaktion@nyan.aland.fi

BUBBLAN

Bubblan tar julleddigt och välkomnar alla barn och föräldrar på nytt tisdagen den 16 januari 2007 i Lyktan på Storagatan 10 i Mariehamn. Vi tackar alla för denna termin, det har varit härligt att lära känna er!

Vi önskar en God Jul & ett Gott Nytt År!

Hälsningar, Eva, Therese och Iina.

PUSSELFAMILJEN

PusselFamiljen tar vinterledigt, vi hoppas du gör det också! Bubbelträffarna startar först måndagen 5 februari på Lyktan kl. 18.00. I vår familj finns plats för många medlemmar - Varmt välkommen att träffa oss i föreningen!

Gå gärna in på vår hemsida www.pusselfamiljen.ax, som uppdateras regelbundet.

Tips! Glöm inte att anmäla er till dagslägret på Lemböte söndagen 4 februari. Temat är föräldrastöd och både barn och vuxna är välkomna. Ring Maria Kaunismaa tfn 19 300. Mer om detta på hemsidans kalender.

Vi tackar alla för det gångna året och önskar en Glädjefyllt och Fridfull Jul och ett Gott Nytt År!

Skolmat

Vecka 51, 18-22.12

Godby

Måndag: Makaronilåda och grönsaker.

Tisdag: Soppa, mjukt bröd, pålägg.

Onsdag: Jullunch.

Torsdag: Julinspirerad lunch, tomtegröt m.m.

Freitag: Jullov.

Kyrkby/Vikingaåsen

Måndag: Korvstroganoff, potatis, sallad.

Tisdag: Vikingaåsen julbord/KHS risgrynsgröt

Onsdag: Jullfest.

Torsdag: Vikingaåsen risgrynsgröt/ KHS julbord.

Freitag: Jullov.

Mariehamns stads grundskolor

Varje skola har sin egen matlista.

Positionslistan

Birka Cargo Ab Ltd

Birka Exporter: Chatham 17.12, Terneuzen 18.12, Gävle 22.12, Terneuzen 27.12.

Birka Transporter: Gävle 15.12, Terneuzen 20.12, Antwerpen 21.12, Fredrikshamn 25.12.

Birka Shipper: Fredrikshamn 18.12, Gävle 19.12, Chatham 24.12, Terneuzen 25.12.

Birka Carrier: Bilbao 19.12, Antwerpen 22.12, Helsingfors 25.12.

Birka Express: Antwerpen 15.12, Helsingfors 18.12, Hangö 19.12, Kotka 20.12, Bilbao 26.12.

Birka Trader: Amsterdam 16.12, Helsingfors 19.12, Fredrikshamn 20.12, Hull 23.12, Helsingfors 26.12.

Godby Shipping

Link Star: Dublin 16.12, Holmsund 22.12

Midas: Bremerhaven 15.12, Fredrikshamn 19.12, Raumo 20-21.12, Rouen 26-27.12, Bremerhaven 29.12.

Mimer: Rouen 19-20.12, Blyth 22.12, Fredrikshamn 26.12, Raumo 27-28.12.

Miranda: Ferrol 19.12, Santander 20.12, Zeebrugge 22.12, Helsingfors 25.12,

Fredrikshamn 26.12, Raumo 27-28.12.

Mistral: Zeebrugge 15.12, Helsingfors 18.12, Fredrikshamn 19.12, Raumo 20-21.12, Santander 26-27.12, Zeebrugge 29.12.

Gustaf Erikson

mv Green Selje: Maaloy 15.12, Odessa 26-29.12.

mv Finnoak: Helsingfors 16.12, Gdynia 17-18.12, Helsingfors 19.12, Gdynia 21.12, Helsingfors 23.12

mv Josefine: Dalsbruk 15.12, Norrköping 18-19.12, Dalsbruk 22.12.

mv Nathalie: Söråker 15.12, Dalsbruk 18.12, Norrköping 20.12, Dalsbruk 22.12.

Bror Husell Chartering

Belgard: anl. 19.12 Hull.

Magnolia: anl. 19.12 Jakobstad.

Nedgard: anl. 18.12 Hässelby.

Ostgard: anl. 20.12 Tunadal.

Seagard: anl. 18.12 Fredrikshamn.

Sydgard: anl. 15.12 Rochefort.

Transgard: anl. 18.12 Bilbao & Pasajes.

Westgard: anl. 18.12 Grangemouth.

OBS! Det händer

FREDAG 15.12

BIO

■ ■ **Bio Savoy kl 19.30.** "Eragon". Världspremiär. F-11. Se recensionen på sidan 15.

DANS

■ ■ **Arkipelag restaurangen kl 21.00.** Moonlight.
■ ■ **Nautical kl 20.00.** Musikmakarna.

MUSIK

■ ■ **Hammarlands kyrka kl 19.30.** "Ser du stjärnan". Julkonsert med gospelkören Good News.
■ ■ **Kökars kyrka kl 19.00.** Konsert med Kökar röster.
■ ■ **Mariepark kl 19.00.** "Nu är det jul igen". Julshow med Petronella Wester, Randolph Reymers och Jan Nordberg.
■ ■ **Finströms kyrka kl 19.00.** Julkonsert med Nikolo Kotzev, violin.
■ ■ **Sottunga skola kl 14.00.** "De vackraste julsångerna".

NÖJE

■ ■ **Arkipelag nattklubben kl 22.00.** Soundway.
■ ■ **Parks bar kl 22.00.** Trubadur Martin Hyrén.
■ ■ **Dinos bar kl 23.00.** The Events + Rock dj. Daniel Gäddnäs spelar eget material.

VERNISSAGE

■ ■ **Ålands museum kl 11.00-15.00.** "Kvinnors rösträtt 100-årsjubileum" av Media och Sos på Ålands yrkesskola.

LÖRDAG 16.12

BIO

■ ■ **Bio Savoy kl 19.30.** "Eragon". Världspremiär. F-11. Se recensionen på sidan 15.

DANS

■ ■ **Arkipelag restaurangen kl 21.00.** Moonlight.
■ ■ **Nautical kl 20.00.** Musikmakarna.

DANSUPPVISNING

■ ■ **Ålands musikinstitut kl 16.00 och 17.00.** Uppvisning av elverna.

JULMARKNAD/AUKTION

■ ■ **Kökar Sommarängen kl 18.00.** Församlingspastor Peter Karlsson håller hälsningsanförande, auktion, skolans lucia med följe medverkar, servering.
■ ■ **Lemland branddepån kl 12.00-15.00.** Julmarknad.
■ ■ **Vårdö Vargata marknadsplats kl 11-14.00.** Traditionell julmarknad. Fisk, jullådor, fårkorv, slaktgryn, svartbröd, Töftöskorpor, handtryckta textilier, hantverk, hemstöpta ljus, julpynt.

tionell julmarknad. Fisk, jullådor, fårkorv, slaktgryn, svartbröd, Töftöskorpor, handtryckta textilier, hantverk, hemstöpta ljus, julpynt.

MUSIK

■ ■ **Finström Bredablick kl 19.00.** Julkonsert med Spelevinkarna och solister.
■ ■ **Mariepark kl 19.00.** "Nu är det jul igen". Julshow med Petronella Wester, Randolph Reymers och Jan Nordberg, solister.
■ ■ **Mariehamn S:t Görans kyrka kl 18.00.** "Ser du stjärnan". Julkonsert med gospelkören Good News.
■ ■ **Saltviks kyrka kl 19.00.** Julkonsert med Mikael Fagerholm, Annika Ollinkari och Henryk Gwardak.
■ ■ **Jomala kyrka kl 16.00 och 19.00.** Julkonsert med Mariehamnskvartetten. Dan Karlström, tenor, Humbles, Åke Hillar, trumpet, Andreas Karlsson, orgel och piano, Christian Juslin, dirigent.
■ ■ **Restaurang Pommern kl 20.00.** "Luzzejazz". What Club av Mariehamn, Richard Palmer, Jochum Juslin och Kjell Dahl och Meiram, Maria Stenberg, Tracey Nyholm, Maria Svenblad och Guy Karlsson.

NÖJE

■ ■ **Arkipelag nattklubben kl 22.00.** Soundway.
■ ■ **Parks bar kl 22.30.** Sweet Emma & The Mood Swingers.
■ ■ **Dinos bar kl 23.00.** The Events + Rock dj. Daniel Gäddnäs spelar eget material.

ÖPPET HUS

■ ■ **Bild och form skolan, Klintvägen 9 kl 12.00-15.00.** Utställning, lotteri och servering.

SÖNDAG 17.12

AUKTION

■ ■ **Finström Tjudö kl 18.00.** Missionsauktion.

BIO

■ ■ **Bio Savoy kl 19.30.** "Eragon". Världspremiär. F-11. Se recensionen på sidan 15.
■ ■ **Föglö Vikingaborg kl 15.00.** "Nalle Puh och jakten på Christoffer Robin".

JULMARKNAD

■ ■ **Kökar Vikingalund kl 13.00-16.00.** Traditionell julmarknad. Kl 14.00 uppträder Father Eva och kl 16.00 kommer jultomten.
■ ■ **Jomala Ålands hem-**

gård kl 13.00-16.00. Där kan du köpa allt du behöver till julbordet till exempel Hemgårdens goda julkorv.

■ ■ **Kumlinge skola kl 12.00.** Traditionell julmarknad med ett och annat juligt.

■ ■ **Sjökvarteret kl 12.00-15.00.** Kom och köp dina julklappar direkt från hantverkarna. På gården finns glögg, pepparkakor, varm korv och mycket julstämning.

MUSIK

■ ■ **Mariepark kl 16.00.** "Nu är det jul igen". Julshow med Petronella Wester, Randolph Reymers och Jan Nordberg, solister.
■ ■ **Mariehamn S:t Görans kyrka kl 17.00.** Konsert med Musikinstitutets kör och kammarorkester. Frida Jansson, sopran och Sven Åberg, dirigent.
■ ■ **Jomala kyrka kl 19.00.** "Den heliga natt...". Julkonsert med Flera Röster, Björn Blomqvist, Åke Hillar och Kaj-Gustav Sandholm.

NÖJE

■ ■ **Parks bar kl 22.30.** Blandad musik från baren.

TRÄFFPUNKT

■ ■ **HandiCampen kl 18.00.** Träffpunkt för föräldrar som förlorat sitt barn genom sjukdom, olycka eller på något annat sätt.

TV

■ ■ **FST5 kl 17.45.** SALT. Godhet – Simon Häger. Osannolik och unik. För bra för att vara sann. Han doftar mera människa än man. Simon är en religiös allätare. Programledare Maria Sundblom. Repris 27.12 kl 20.20.

MÅNDAG 18.12

BIO

■ ■ **Bio Savoy kl 19.30.** "Eragon". Världspremiär. F-11. Se recensionen på sidan 15.

MUSIK

■ ■ **Vårdö kyrka kl 19.30.** "En stilla stund". Julkonsert med Nian Andersson, sopran, Anita Henriksson, sopran, Karsten Steiner, tenor och John-Adam Sjölund, piano.

NÖJE

■ ■ **Arkipelag nattklubben kl 22.00.** Bar dj.
■ ■ **Parks bar kl 22.30.** Blandad musik från baren.

ÖPPET HUS

■ ■ **Vårdö Solhult kl 18.30.** Öppet hus för både små och stora barn.

SEVÄRT

MARIEHAMN

■ ■ **Galleri Skarpans, Skarpansvägen 27.** "Fiktion". Andreas Dienert. Pågår till 29 december.
Öppet tisdag-fredag kl 11-17, tisdagar även 18-20, lördagar 11-14.
■ ■ **Kakelhallen, Köpmansgatan 11.** "The Poetry of Functionality" (Funktionalitetens poesi), verk av fotokonströren Beatrix Reinhardt. Pågår till den 5 januari.
Öppet vardagar kl 10-17, torsdagar 10-19, lördagar 11-14.
■ ■ **Mariehamns Galleriet, Mariepark Västerhamn.** Fotoutställningen "Det glömda Mariehamn" sammanställd av Cecilia Wickström.
"Miniatyrstaden – Mariehamn på 1920-talet". Husen är i skala 1:100.
Öppet lördagar kl 12-16.
■ ■ **Självtystrelsegården.** Visning fredagar kl. 10.00.
■ ■ **Självtystrelsegården landskapsarkivet.** Små utställningar: Bilder från ett gårdsarkiv, Karl-Ers i Svarts-mara. Sally Salminen – böcker, brev, klipp. Materiel från Lägre elementarskolans i Skarpans bibliotek.
Öppet måndagar-onsdagar kl 9-16, torsdagar 9-20, fredagar 9-15.
■ ■ **Sjökvarteret Österhamn.** Sjökvarteret är öppet för besökare alla dagar året om. Museum och båtbyggeri öppet vardagar kl 9-11.
■ ■ **Ålandsbanken Väster-näs.** Margareta Eriksson och Britta Landström ställer ut akvareller. Pågår till 15 december.
Öppet måndag-fredag kl 9.30-16.15.
■ ■ **Ålands emigrantinstitut Norra Esplanadgatan 5.** Utställning om personliga emigrantupplevelser i Amerika. Data-bassökning. Öppet vardagar kl 12-16.
■ ■ **Ålands museum och Ålands konstmuseum.** "Pärlor ur samlingarna". Ålands museum och Ålands konstmuseum visar etnologiska och arkeologiska föremål, textilier, fotografier och konstskatter som inte har varit utställda på länge – eller rent av aldrig. Pågår till 28 januari.

Öppettider: tisd och torsd kl 10-20, onsd och fred kl 10-16, lörd och sönd kl 12-16, månd stängt. Fri entré alla dagar (till 30 april).
■ ■ **Ålands sjöfartsmuseum.** "Kvinnan och havet, sjömanshustrun och kvinnor ombord". Oktober-april öppet vardagar 10-16, helger 12-16.

ECKERÖ

■ ■ **Skeppsvik, Solbacka smycken.** Utställning i sten och metall. Öppet enligt överenskommelse, tel. 38 021.

FINSTRÖM

■ ■ **Finström bibliotek (i Källbo skola).** "Intryck-experiment i akvarell" 9 damer visar akvareller och keramik av Kristina Värman. Pågår till 31 december.
Öppet måndag-fredag kl 12-20.

FÖGLÖ

■ ■ **Föglö bibliotek.** "En salig blandning", akvareller av Runa Andersson. Pågår till 31 januari.
Öppet måndagar kl 10-13 och 16-19, onsdagar 10-13, torsdagar 18-21.

JOMALA

■ ■ **Kungsö Shellmuseum.** "Nostalgimack" 1950-tal. Öppet enligt överenskommelse tel 32 7 60, eller 040-706 82 30.
■ ■ **Siréns hembygds-museum Ringsböle.** Öppet enligt överenskommelse per tel 31 069.
■ ■ **Önningebymuseet.** Öppnar för grupper efter

överenskommelse per tel 040 096 77 10.
■ ■ **Sjöbloms emigrant- och torp museum, Önningeby.** Utställning kring museet, torpare och emigration. Se Önningebymuseet.

LUMPARLAND

■ ■ **Lumparlands bibliotek.** "Mellan Himmel och Hav!" Fotografier utställda av Frej Edsvik. Pågår till 31 december
Öppet tisdag och onsdag 16.00-20.00, onsdag även 14.00-15.00.

SALTVIK

■ ■ **Göran Dahl/Ovanåker.** Ålands största samling av bomärkta föremål. Öppet enligt överenskommelse. Tel 48 038/0400 450 004.

SUND

■ ■ **Sunds bibliotek.** Ålands marthadistrikts hemslöjdsförening ställer ut 2000-talets ryttävling. Pågår till 31 december.
Öppet måndag och torsdag 17.30-20.30, tisdag 10.00-16.00.

■ ■ **Ålands fotografiska museum (i gamla andelshandeln).** En utställning över kameran historia. Öppet enligt överenskommelse per tel 43 964/0457 059 5967.

VÅRDÖ

■ ■ **Simskåla Anni Blomqvists hem.** Förevisas enligt överenskommelse med Ann-Gerd Steinby eller Gösta Berglund. Tel 47 509.

WILMAS HUNDSKOLA

KURSER

Grundkurs i allmänlydnad med klicker
Inga förkunskaper. Passar hundar i alla åldrar. Är du nyfiken på klickerträning? Vill du veta hur du använder klickern i vardagen? Kom då med på årets mest efterlyst kurs!
3, 8, 10, 15, 17, 22 januari 2007
8 timmar, 68 €.

Personspår
Introduktion i personspår som hobby. Endagskurs som innehåller både teori och 3-4 timmar praktik.
För hundar över 1 år.
7 januari 2007
1,5 timmar teori, 4 timmar praktik, 50 €

Nosgympa
Vill du aktivera hunden på bästa sätt? Låt den använda nosen! Kom med på inomhuskursen som hjälper dig att hålla hunden sysselsatt hela vintern!
För hundar över 1 år.
6 timmar 60 euro, 20 och 21 januari 2007

Allmänlydnad III
Fortsättningskurs i allmänlydnad. På denna kurs tränar vi i verkliga miljöer. Vi tränar inkallning i skogen, hundmöten på gångbanor, kontakt på torget, passivitet i grupp inomhus m.m.
8 timmar, 68 euro.
Start 2 januari 2007

P.S pass på att ge en kurs i julklapp.

Presentkort finns att köpa i butiken!
Skogshyddsvägen 1
Tel. 15 055
0400 547 093

God jul och Gott Nytt År
önskar vi på
Eriks GLAS
Tel 19 358, fax 22 580

DUV

DUV:s julkalenderlotteri 2006

	1:a	2:a	3:e
1.12	190,	1158,	1009
2.12	619,	926,	378
3.12	1261,	544,	460
4.12	1333,	1490,	1486
5.12	1264,	1384,	1023
6.12	1178,	100,	675
7.12	1218,	191,	120
8.12	823,	93,	1234
9.12	1083,	748,	134
10.12	725,	769,	417
11.12	658,	161,	696
12.12	1267,	1339,	1486
13.12	255,	1414,	684
14.12	600,	879,	1356
15.12	352,	406,	777
16.12	422,	1278,	30
17.12	766,	346,	885
18.12	306,	86,	1363
19.12	25,	1 474,	368
20.12	867,	246,	411
21.12	160,	683,	1422
22.12	1005,	1103,	941
23.12	835,	379,	1410
24.12	1020,	554,	1463

Vinsterna kan avhämtas från den 15.12.06 – 31.1.07 från DUV:s kansli, Skarpansv. 30, kl 9-15 tel 527 371, 527 372.

Kansliet är stängt mellan jul och nyår.
Vi önskar Er alla en God Jul och ett Gott Nytt År!

Nyans sudoku

Lösning på sidan 20

	1	7			3			6	
		2			8			5	4
6					2				9
		3	1					7	
	8		9					2	3
4	6								1
1			3	7		8			
		4		6	5	1			
9									

Vill du "smaka" på tystnaden och låta den "tala" för dig. Då är du välkommen till oss. Du kan stanna från en ½ timme till flera dagar under tiden 25.12.2006-3.1.2007. Välkommen!

DEEKSHA MEDITATION

För närmare information ring 15 595, Benita Tommosas

VÄRLDSPREMIÄR 15 DECEMBER 2006

Det som var hans liv är nu en legend.

eragon

Distributed by: EMMOV • www.erasonmovie.com

BIO SAVOY Fredag – torsdag kl 19.30 – F11 – 7,50€

Jan Kronholm
Epost: jan.kronholm@nyan.ax
Telefon: 528 466

kultur

” För vinden hukande träden flyr...

BENGT ANDERBERG

Kvinnlig rösträtt i fokus

Linjer vid yrkesskolan gjorde samprojekt

Utställning

Den hundraåriga kvinnliga rösträtten och kvinnors situation överhuvudtaget i dagens värld ställs i fokus i den utställning som elever från Ålands yrkesskola har vernissage på i dag i Ålands museum.

Den kvinnliga rösträtten och kvinnors situation överhuvudtaget. Utställning av elever från Ålands yrkesskola.
Plats: Ålands museum.
Pågår: Till tisdag 19 december.

Utställningen är ett samarbete mellan samhälls- och sociala linjen, samt linjen för media och kommunikation vid skolan.

Att man fokuserar just på den kvinnliga rösträtten hänger samman med att ett förslag som tidigare i år gick ut till skolorna från landskapsregeringens utbildningsavdelning handlade just om den kvinnliga rösträtten. Att Finland år 1906 fick allmän och lika rösträtt, vilket vidgade rösträtten från en mycket liten grupp manliga medborgare till att omfatta alla, kommer dock indirekt fram i den bakgrund till lantdagsreformen som också presenteras i utställningen.

Självständigt

Eleverna har arbetat mycket självständigt med utställningen berättar **Peter Bergström**, lärare i media och kommunikation och **Monica Dolke**, lärare i samhällskunskap. De och de andra lärarna har hållit sig i bakgrunden.

En ledningsgrupp på fyra elever har haft det övergripande ansvaret och sedan har en hel rad mindre arbetsgrupper tagit fram bakgrundsmaterial, gjort intervjuer, planerat och genomfört grafisk- och annan presentation och byggt upp utställningen.

Anna Vesa, **Martin Lundberg**, **Petra Bengts** och **Madelen Holmström** har ingått i ledningsgruppen.

Bland dem som presenteras i materialet finns finländska kvinnliga pionjärer som **Lucinda Hagman** och **Miina Sillanpää** och åländska motsvarigheter som **Ingeborg Nieminen**, **Fanny Sundström**, **Elin Holmberg**, **Erika Lindström** och **Gunhild Berglund**. Dem som man gjort längre intervjuer kring kvinnans ställning med är **Britt Lundberg**, **Barbro Sundback**, **Emilia Häggblom**, **Gyrid Högman**, **Christina Hedman-Jaakkola** och **Peter Lindbäck**.

Ur intervjuerna har man grafiskt brutit fram olika citat. Den yngsta av de intervjuade, **Emilia Häggblom** säger: "Ge kvinnan samma chans som männen", medan **Christina Hedman-Jaakkola**, som är äldst säger: "Jag tycker inte om karlar i kostym som sitter på sina breda bakar".

Lärorikt

Om arbetet med utställningen säger **Petra Bengts** att det kanske var lite trögt i starten, men att det gick hur bra som helst när man väl kommit i gång. **Anna Vesa** tycker för sin del att man lärt sig mycket under projektet.

– Det är ju lite förvånande hur sent man på en del håll i världen fick kvinnlig rösträtt, säger **Madelen Holmström**.

Pernilla Bergman från media och kommunikation och **Markus Andersson** från samhälls- och sociala linjen har arbetat i samma grupp. Markus har arbetat mera med att ta fram texter medan **Pernilla** gjort den grafiska presentationen. Båda tycker att samarbetet löpt fint och att det varit trevligt att jobba flera tillsammans.

– Vi borde kanske ha kommit i gång tidigare och haft lite mera tid, säger **Mikael**.

Utställning. Anna Vesa, uppe, Martin Lundberg, till vänster, Petra Bengts, till höger, och Madelen Holmström har utgjort ledningsgrupp för utställningen kring den kvinnliga rösträtten. Här med en av de affischer som presenterar materialet.

– Men alla som jobbat har varit duktiga, säger **Pernilla**.

Och båda verkar nöjda med slutresultatet.

Utställningen har vernissage i dag, fredag, kl. 11-15 då alla som jobbat med den skall finnas på plats. Utställningen kan sedan ses till och med tisdag, den 19 december.

JAN KRONHOLM
jan.kronholm@nyan.ax
tfn 528 466

Foto: STEFAN ÖHBERG
stefan.ohberg@nyan.ax
tfn 528 469

Samarbete. Markus Andersson och Pernilla Bergman går på olika linjer, men har arbetat med utställningsmaterialet i samma grupp.

Tvekar om "Sound of Music"

Teaterföreningen i Mariehamn vill göra en verklig storsatsning nästa år med musikalen "The Sound of Music". Rykten om att musikalen också skall ge i Stockholm gör dock att man nu tvekar.

Enligt planerna skulle "The Sound of Music" ges i Mariehamn hösten 2007 och det förberedande arbetet och planeringen har redan kommit i gång.

Såväl arbetsmässigt som konstnärligt och ekonomiskt är det en storsatsning och teaterföreningen har därför inte så mycket i övrigt in-

prickat för nästa år. Tanken är att man under våren skall hålla auditioner för att få fram medverkande.

Konkurrens

"Sound of Music", som är världens mest spelade musikal genom tiderna, skall ges också i Helsingfors i vår. Premiären på Svenska Teatern är, som Nyan tidigare noterat, den 25 januari.

Uppsättningen i Helsingfors ser teaterföreningens ordförande **Maria Mäntylä** inte som någon egentlig konkurrent till teaterföreningens satsning. Däremot befarar man att en uppsätt-

ning i Stockholm kunde bli det. Enligt **Maria Mäntylä** skall man därför inom kort ha en diskussion om hur man skall göra.

– Redan före jul bör vi ha ett beslut om hur det blir säger hon.

Enligt **Mäntylä** vill man väldigt gärna spela "Sound of Music", men ifall uppsättningen måste senareläggas kommer man att lägga fram alternativa satsningar för nästa år.

– Vi har ju en planering som sträcker sig ända till år 2008, konstaterar hon.

JAN KRONHOLM
jan.kronholm@nyan.ax
tfn 528 466

Tenoren Mikael Fagerholm

ger julkonsert i Saltviks kyrka på söndag kväll, den 17 december, kl 19 tillsammans med sopranen **Annika Ollinkari** och organisten **Henryk Gwardak**. Fagerholm, som nu är verksam i operakören vid Kungliga operan i Stockholm, medverkar denna vecka även som solist i de julkonserter som ges i operans café på dagtid.

I Saltvik skall han dessutom medverka i arrangemanget "De vackraste julsångerna" i kyrkan på annandag jul. □

Gospelkören Good News

bjuder på två julkonserter nu till helgen. På fredag 15 december blir det konsert i S:t Catharina kyrka i Hammarland kl 19.30 och på lördag 16 december i S:t Görans kyrka i Mariehamn kl 18.00.

Till skillnad från de senaste av körens konserter har dirigenten **Johanna Grünsner** nu valt lite mer stillsam och traditionell musik. Några arrangemang lutar åt det klassiska hållet, medan vissa av de traditionella julsångerna framförs i moderna arrangemang, flera av dem skrivna av Oslo Gospel Choirs dirigent **Tore W Aas**.

Good News backas upp av den för kören numera välbekanta trion från Stockholm med **Arvid Svenungsson** på piano, **Johannes Zetterberg** på bas och **Aron Mellergårdh** på trummor. Solister är **Regina Andersson**, **Conny Nylund**, **Aino Waller** och **Anders Hallbäck**. □

Nikolo Kotzev ger julkonserter

med violinmusik runt om på Åland just nu. På söndag och onsdag spelade han i Brändö, respektive Föglö kyrkor och i kväll, fredag, kl 19 framträder han i Finströms kyrka. Torsdagen den 21 december kl 19 spelar **Kotzev** i Mariehamns kyrka och torsdagen den 22 kl 20 i Kökars kyrka. □

Julkonsert med musikinstitutets

kör och kammarorkester blir det på söndag, den 17 december, kl. 17 i S:t Görans kyrka i Mariehamn. **Frida Jansson**, sopran, är solist och dirigent är **Sven Åberg**. Delar ur J.H. Romans "Den svenska mässan", samt kammarmusik med sång- och instrumentalensemble framförs. Inträdet är fritt. □

Luzzejazz i

Jazzklubben blir det på lördag kväll kl. 20 på restaurang Pommeren. Uppträder gör **What Club** av Mariehamn, **Richard Palmer**, gitarr, **Jochum Juslin**, gitarr, och **Kjell Dahl**, kontrabas. Svängig jazz utlovas i Hot Club de France- och Django-stil. Dessutom framträder sånggruppen **Meiram** som består av **Maria Stenberg**, **Tracey Nyholm** och **Maria Svenblad**, sång, samt **Guy Karlsson**. "Ålands hottaste lussetåg", utlovas också. □

Danssuppvisning

lördag 16.12
kl. 16.00 och 18.00 ÅMI

Julkonsert

söndag 17.12 kl. 17.00
St Görans kyrka

Julavslutning

onsdag 20.12 kl. 19.00
ÅMI

Välkomna

Annonsera i
den tidning
du själv läser!

Ålands Slöjd & Konst-hantverk r.f. **JULMARKNAD MED KVALITETSHANTVERK**

i Sjö kvarteret söndag 17.12 kl 12-15

Köp julklapparna direkt av hantverkarna i det trevliga Sjö kvarteret.

På gården finns glögg, pepparkakor, varm korv och mycket julstämning. Eva och Anders säljer rökta lammstekar och lammkorvar.

VÄLKOMNA!

Ålands Slöjd och Konsthantverk r.f. / Stiftelsen Sjöfartskvarteret r.s.

Gläntar på historiens dörr

Ny bok. Sirkka-liisa Westergård säger att hon vill glänta lite på historiens dörr för dem som är unga i dag.

– Det var när jag såg barnens intresse som jag bestämde mig för att skriva ännu en bok.

Det säger Sirkka-Liisa Westergård i Saltvik, som i går fick sin andra bok om krigsbarnens öde från tryckeriet.

Barnens intresse mötte hon i Ödkarby skola när hon bjöds in för att berätta om krigstiden.

För ett antal år sedan skrev Sirkka-Liisa Westergård en uppmärksammat självbiografisk bok om hur det var att under kriget sändas som så kallat krigsbarn till Sverige. "Tacka nu vackert" var den bokens titel. Senare har hon också skrivit boken "Minnet av viljan" där hon berättar om sin sjukdomsdrabbade man som gick bort för 17 år sedan.

I den nya boken "Kappsäcksresan" riktar hon sig främst till barn.

– Jag har skrivit boken med inriktning på unga läsare. Man kan läsa den från sjuårsåldern, men jag tror nog att vuxna har behållning av den. Som högläsning bok borde den lämpa sig, säger hon.

Boken bygger hon mest på

egna hågkomster, men väver in minnen som ett annat krigsbarn, Pertti Kiviniemi i Geta berättat. Han var sju år gammal när han tillsammans med en treårig bror Torsti sändes från Karelen till Sverige som krigsbarn. Hon har fått använda sig av Perttis dagbok.

I berättelsen stiger de två bröderna på tåget i trakten av Kotka på den långa tågresan över Haparanda till Sverige.

Bokens huvudperson Anna, är tre år gammal när berättelsen börjar. Det är samma ålder som Sirkka-Liisa själv hade nått när hon sändes i väg till det fredliga Sverige för att undgå krigets bombardemang.

Mycket bus

Trots att boken berättar om faror och svårigheter så innehåller den mycket värme, optimism och glädje.

– Det är mycket bus i den, säger Sirkka-Liisa med glimten i ögat.

Barns förmåga att leka under svåra förhållanden återspeglas i boken.

Slutet är gott. Anna får komma tillbaka till Finland och känner att den blåvita flaggan är hennes, men hon är tacksam över att ha haft ett hem med goda fosterföräldrar i ett land i fred och över att hon nu har två språk och två länder.

Glänta på dörren

– Jag vill glänta lite på dörren till historien för att visa dem som är barn i dag vad som hänt tidigare. Det är bra att veta något om vad som varit, säger hon.

I bokens baksidestext skriver Brita Stenius-Aarniala, som är ordförande för krigsbarnsföreningen i Finland bland annat. "Det är en spännande berättelse om stora omställningar, om vänskap och rackartyg. En tid, som många av oss äldre ännu minns, stiger fram i text och bilder. En bok för skratt och allvar. En bok för både barn och vuxna."

Pämbild och övriga illustrationer i boken är gjorda av Isa Hällström. Sirkka-Liisa Westergård ger själv ut boken som distribueras av förlaget Abacus. Den bör finnas i bokhandeln från i dag.

JAN KRONHOLM
jan.kronholm@nyan.ax
tfn 528 466

Foto: ERKKI SANTAMALA
erkki.santamala@nyan.ax
tfn 528 470

Museum fick illustrationer

Önningebymuseet har fått motta en donation bestående av gamla, för museet värdefulla, illustrationer.

Det var Kerstin Lindström i Mariehamn, som under julmarknaden i museet senaste lördag, passade på att överräcka den donationen. Den består av närmare 20 tryck ur tidskrifter från 1800-talet, främst ur Ny Illustrerad Tidning.

– De mest intressanta trycken för museets del är illustrationerna som J.A.G. Acke, eller Axel Andersson som han hette då, sände in till tidningen i slutet av 1880-talet. Bilderna visar bland annat en interiör från gården Övre Knapans, där Acke bodde när han vistades i Önningeby, samt bygatan, säger Kjell Ekström som är ordförande i hembygdsföreningen som upprätthåller museet.

– Vi är naturligtvis väldigt glada över den här donati-

Illustrationer. Kerstin Lindström och Kjell Ekström i Önningebymuseet med ett par av de illustrerade tidskrifter som hon donerat till museet.

Foto: HÅKAN ATLESTRÖM

Några av trycken är dess-

utom fint inramade och kan genast visas i museet, tillägger han. (jk)

ÅRETS JULKLAPP

en prenumeration på Nyan!

Vill du ge en gåva som blir uppskattad under ett helt år? Då har vi den perfekta julklappen till dig. En prenumeration på Nya Åland.

Jubileumshandduk på köpet!

I år har vi dessutom ett jubileumserbjudande till dig som är fortlöpande prenumerant.

Ger du bort en helårsprenumeration i gåva så får du en unik handduk med tryck av Ann Granlund på köpet.

En gåvoprenumeration kostar 130 euro för ett helår och 68 euro för ett halvår.

Normalpris 173 euro/år och 91 euro/halvår. Porto tillkommer på prenumerationer utanför Åland

Fyll i kupongen, mejla eller ring!

Jag har Nyankortet och vill ge bort en uppskattad julklapp:

- Nya Åland under ett helt år för endast 130 euro och får en jubileumshandduk på köpet (värde 17 euro)
- Nya Åland under ett halvt år 68 euro

Handduken finns att hämta på Nya Åland i Dalbo.

Tidningen ska till:

Namn _____

Adress _____

Postadress _____

Telefon _____

Sänd presentkort och faktura till:

Namn _____

Adress _____

Postadress _____

Telefon _____

Nya Åland

Svarsförsändelse
Avtal 22100/41

22103 MARIEHAMN

Porto tillkommer på prenumeration utanför Åland.

Nya Åland Tel 23 444 prenumeration@nyan.ax

Välj **3**
betala **2**
Gäller *alla*
trosor och bh

KappAhl[®]
You look great!

Dam
pyjamas
995€
(normalpris 19,95€)

www.kappahl.fi

Gäller så långt lagret räcker

Christmaslook

Pyjamas
strl 98-170 cm
1995€

Dam pyjamas
1995€

Fleece-
morgonrock
1995€
Gäller Dam & Herr
Norm.pris 29,95€

1495€
Gäller Barn. Norm.pris
17,95€/19,95€
Gäller tom 18/12.2006

Nattlinne
strl 86-128 cm
1395€

T-skjorta Byxor
795€ 995€

Dam strumpor
595€

Tofflor
strl 23-34
895€

Herr
pyjamas set
1995€

Herr stickat
995€

**ÖPPET
TILL 20**
ALLA VARDAGAR

VARUHUSET **ZEIDELS** TORGGATAN 7 ÖPPET VARDAGAR 9-20, LÖRDAGAR 9-18, SÖNDAGAR 10-17, JULAFTON 9-13

Vissa saker måste upplevas!

Den naturliga sömnen
Hästens[®]
sedan 1852

**Årets
naturligaste julklapp!**
Hästens anatomiska sovkudde (ord 130,-)
+ Hästens duntäcke Dream 51 (ord 270,-)
Julpris: 269,-
(ord 400,-)

Vi lottar ut
ett presentkort
på 500€ bland
alla våra kunder
Dragning 22/12

HÄSTENS Classic. 90x200
inkl. BV bäddmadrass
exkl. ben 1295,-

HÄSTENS
Naturally Adjustable. 90x210
inkl. BV tagelbäddmadrass 3764,-

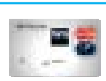
Du får Hästens duntäcke och dunkudde
utan extra kostnad
vid beställning av Hästens
säng under december!

(Kan ej komb. med andra rabatter eller erbj.)

www.em.com

EM Åland
Dalkarby, Godbyvägen 184
Tel 32 940

JULÖPPET:
vardagar 9-19
lördag 16, och 23/12 10-16
söndag 17/12 12-16
Julafton stängt

Skräddarsydda finansieringsalternativ med Aktiiviraha!

Skönt att
komma hem.

Renoverad vägbank. Vattengenomströmningen påverkas inte men vägen blir stabilare, då vägtrummorna har bytts ut i vägbanken till Granö i södra Lemland. Foto: ERKKI SANTAMALA

Nya vägtrummor på Granöväg

LEMLAND. Vägbanken vid Granövägen rustas upp.

Det tre vägtrummorna av stål, som var hårt angripna av korrosion, ersätts den här veckan med två nya och större trummor. Dessa är tillverkade av dubbelmantlad plast, som ska tåla vattenmiljön bättre än stål.

– De två äldsta trummorna var från 1970-talet. Där hade en skarv givit vika så det blev ett hål i vägbanken. Det krävde akuta åtgärder, säger kommuningenjör **Johan Willstedt**, som berättar att Granövägen blev kommunal väg på 1990-talet.

Granöborna har informera-

rats om grävarbetet på förhand, eftersom vägen är helt oframkomlig under de timmar de tar att lägga trummorna på plats.

Landskapsbidrag

De nya vägtrummorna ska enligt Johan Willstedt inte påverka vattengenomström-

ningen, utan den bibehålls i praktiken på tidigare nivåer.

Totalkostnaden för vägförbättringen är cirka 13.500 euro, men kommunen hoppas få landskapsbidrag som täcker 30 procent av kostnaderna.

De nya vägtrummorna beräknas ha en livslängd på cirka 50 år. (ab)

Sökandet efter den försvunne 62-åringen avslutades igår

Den 62-åriga man som ingen sett sedan söndagen är ännu försvunnen, men troligtvis fortsätter man inte med eftersökningarna i dag.

Polis, sjöbevakning och frivilliga från Lemlands FBK letade under hela gårdagen, men utan resultat. Spaningar från land, till havs och från luften pågick över ett stort område runt Lemland.

En granne såg 62-åringen i Lemland Björkö i söndags på förmiddagen. På tisdagsefter-

middagen larmades myndigheterna då mannen inte återvänt efter en båttur. Sökandet påbörjades direkt och fortsatta till midnatt. Under tisdagskvällen hittades bland annat två åror och en durktrall, som man vet att hörde till mannens träbåt, vid Nabben i södra Söderby.

Under både onsdagen och torsdagen har sökandet fortsatt i dagsljus, men hittills har de alltså varit resultatlösa. (ab)

Bilföraren kvar på sjukhus

Den personbilsförare som i onsdags fördes med ambulans till sjukhus, efter en krock i Sund Finby, ligger fortfarande på sjukhus. Vid olyckan bröt personen ett ben i fotleden och har opererats, i övrigt mår han

dock efter omständigheterna bra.

Enligt preliminära uppgifter skedde krocken då en bilist körde ut från en infart, framför en annan personbil som kom körande på stora vägen. (ab)

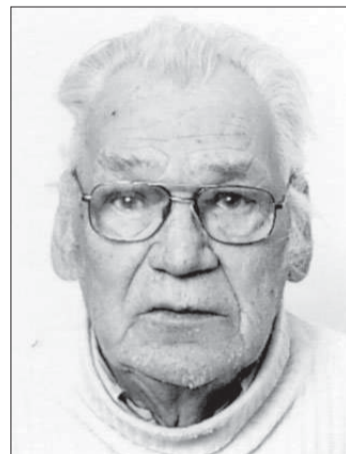
Dråp-åtal blev åter uppskjutet

I dag skulle åtal ha väckts mot de män som misstänks för dråp på **Henrik Gerkman i Lemland**. Åklagaren har dock ansökt om ytterligare förlängning av utredningstiden.

76-årige Henrik Gerkman hittades död i yttertrappan på en fastighet i Söderby Lemland, strax före midnatt, lördagen den 1 juli. Två män, 56 och 35 år gamla, häktades misstänkta för att ha knuffat ut honom genom ett fönster på andra våningen.

Ursprungligen skulle åtal ha väckts senast den 4 september. Landskapsåklagare **Jens-Erik Budd** har dock flera gånger begärt förlängning av utredningstiden, och nu är datum satt till den 19 januari.

De misstänkta männen är finska medborgare, bosatta på Åland och sedan tidigare kän-

Henrik Gerkman hittades död den 1 juli, och i dag skulle åtal ha väckts mot de båda män som misstänks ha bragt honom om livet.

da av polisen. De sitter ännu häktade i Åbo.

TOMMY HARNESK
tommy.harnesk@nyan.ax
tfn 528 452

(H)JULKLAPP!

Odes 400 cc
4-takt, 4x4
5200€
(vägregistrerad 5950€)

AGROIMPORT

LÖRDAGSÖPPET 16/12
KL 10.00 – 13.00

Strandgatan 21, tel. 23822
GSM 0457 524 4312

Vi serverar

LUNCHBUFFÉ

med 4 olika rätter
vardagar 10.30-14.00, 8€/person

Poo Thai
vid Flygfältet, tel 14 389

Vi firar

20-årsjubileum

med

20% rabatt

på hela sortimentet fram till jul

JUNIOR
BARNKLÄDER I SITTKOFF
tel. 16 688

Julklappar till alla!

fr. 7,90€ PULKOR

fr. 7,90€ FÄSTINGBORTTAGARE
Praktisk, liten och billig

fr. 29,90€ BOXSÄCK OCH HANDSKAR

POWER BOOTS små strl 69,-
INNEBANDYKLUBBOR
Unihoc och Fatpipe 9,80/39,-
GÅSTAVAR Excel fr. 28,-

CYKLAR 2006 års modeller Special-priser

Den idiotsäkra julklappen: PRESENTKORT
- Mycket mer än cyklar -

CITY SPORT & CYKEL
Skarpansvägen 28, tel/fax 14 950.
Julöppet: vardagar 9.00-17, lördagar 10-16

Svårt få ihop tilläggsbudget

Landskapsregeringen har vissa problem med att få ihop årets tredje tilläggsbudget. Den skulle ha kommit ren för några veckor sedan, men nu siktar finansminister **Lasse Wiklöf** (s) på inkommande tisdag.

– Det är många saker som skall in i en tilläggsbudget. Senast i onsdags kom det propäer om sådant som man ville ha med, säger Wiklöf.

Landskapsregeringen har i budgetförslaget för nästa år lovat pengar i tredje tilläggsbudgeten för att börja utreda ett tunnelbygge till Föglö, men nu verkar det som om ordinarie budgeten för 2007 kan godkännas före årets tredje tilläggsbudget. (ht)

Shell Thermo Premium

Den ekonomiskt effektivaste eldningsoljan.

Ring och beställ!
Tel. 41068

Gåva till din hjärtevän

Silverhalsband med förgyllt hjärta 115,-€

Silverhalsband 89,-€

35,-€

Spinning-armband med berlocker

Armband 25,-
Berlocker 6,50-19,-/st

Spinning-ringar 10-14,-€/st

Gratis till Peter Åkerholm, Solveig Törnroos och Per Engblom som vann spinningringar vid Lilla Jul!

J. LEMBERGS ur & guld
Tfn 13260
Norragatan 5
Julöppet: vard. 9.00-20.00,
lörd. 10.00-16.00, sönd. 12.00-16.00

Invigning. Jomala kommuns tekniska chef Michael Lindbäck, Mariehamns VA-chef Jouni Huhtala och Mariehamns tekniska chef Kai Söderlund hörde till de inbjudna, liksom personalen på Ålands schakt, Lindqvist & Jägerström och RK Entreprenad. Foto: STEFAN ÖHBERG

Bara att spola för norra Åland

Knappt ett år efter att spaden gick i jorden, är överföringsledningarna klara.

Nu kan sex stycken äldre och mindre reningsverk stängas, och 3.000 personer i Finström, Saltvik, Sund och Jomala ansluta sina avlopp till Lotsbroverket

Det är fullsatt på Wirrans Thai House i Godby vid invigningen av Norra Ålands avloppsbolags ledningar. Bolagets styrelseordförande **Runar Karlsson** travesterar **Neil Armstrong**, den förste mannen på månen: – Det är ett litet steg för Östersjöns vattenkvalitet, men ett stort kliv för Lumparn och berörda vikar, säger han till publikens bifall.

Six mindre reningsverk på norra Åland kan nu stängas och 3.000 personers avlopp renas i Lotsbroverket. Man räknar med att de berörda kommunerna ansluter sig till överföringsledningarna runt årsskiftet.

– Det har kostat mycket pengar, men med tanke på de

Fakta/Norra Ålands överföringsledningar

- Totalt har man lagt 25 kilometer ny överföringsledning.
- De fyra sträckningarna är Kroklund – Pålsböle, Ingby – Haraldsby reningsverk, Haraldsby – Kastelholm och Finby – Tosarby.
- 13 nya pumpstationer har installerats, och beräknas vara igång den 20 december.
- Totalkostnaden är cirka 5 miljoner euro.

stora miljövinster är det väl värt investeringen, säger Runar Karlsson.

Överkapacitet

Avloppsutbyggnaden har dessutom en överkapacitet på drygt 2.000 personekvivalenter – den måtenhet som används i dessa sammanhang – vilket är tänkt att bereda väg för tillväxten i de berörda kommunerna. Man har skapat en buffert för ytterligare hushåll och mindre industrier att ansluta sig i framtiden.

Runar Karlsson tackar på bolagets vägnar landskapsregeringen, Mariehamns stad, Jomala kommun – vars ledning man använt för att komma ända fram till stan – samt de tre

entreprenörerna som utfört arbetet: Ålands schakt, Lindqvist & Jägerström och RK Entreprenad.

– Vi har haft ett gott samarbete och entreprenaden har gått bättre än förväntat.

Han tackar också Norra Ålands avloppsbolags vd **Tor-Fjalar Karlsson**, kontrollanten **Bosse Hellsten** och, inte minst, de cirka 120 markägare som berörts.

– Det är ju ingen liten sak när någon kommer och gräver sönder ens tomt, men jag har inte fått samtal från en enda markägare som varit missnöjd, säger Runar Karlsson.

Bland invigningstalarna finns också Mariehamns stads-

Kopplat och klart. Norra Ålands avloppsbolags styrelseordförande Runar Karlsson och vd Tor-Fjalar Karlsson är entusiastiska över att ytterligare 3.000 personers avlopp nu kan skickas till Lotsbroverket. Foto: STEFAN ÖHBERG

styrelseordförande **Barbro Sundback**, Finströms kommunstyrelseordförande **Ragnar Erlandsson**, Saltviks kommunstyrelseordförande **Jan Salmén**, Sunds kommunfullmäktigeordförande **Karl-Anders Berglund** och Jomalas kommundirektör **Harry Jansson**. Den sistnämnde överränner på sin kommuns vägnar varsin kaktus till Runar

Karlsson och Tor-Fjalar Karlsson.

– Det är väl inte bara för att ni är torra och sega, utan mera för att symbolisera er uthållighet, säger han.

Det var 2003 som Finströms, Saltviks och Sunds kommuner bildade Norra Ålands avloppsvatten ab för att åstadkomma anslutningen till Lotsbroverket.

Tor-Fjalar Karlsson har varit vd sedan starten.

Hur känns det nu när det är klart?

– Nu skulle man vilja ha ett nytt projekt. Skämt åsido, det känns naturligtvis jättebra, säger Tor-Fjalar Karlsson.

TOMMY HARNESK
tommy.harnesk@nyan.ax
tfn 528 452

Hårda paket till alla från Sonera Piste!

NOKIA 6131
Tunn och trendig

- mycket tunn design
- två högklassiga displayer • 1,3 megapixels kamera • skalet har behagligt yttskikt

239€
inkl. pris 300€

NOKIA 5200
Fickan full med hits

- Lagrar upp till 1500 musikstycken • utmärkt ljuduppspelning
- separata musikknappar • liten • 1,3 megapixels kamera

179€
inkl. pris 210€
Bluetooth HeadSet 501 -hörlurar 75 € (rek. pris 81 €)

NOKIA 2510
Enkel och elegant

- Stor display, större och lättläst teckensnitt • inbyggd HF-högtalare • MP3-ringsignaler och ljudmeddelanden • WAP-läsare och e-postprogram

85€
inkl. pris 100€

Nyhet för hela familjen!

Med Sonera Familj-tjänsten samtal och textmeddelanden mellan familjemedlemmar till en fast månadsavgift!

Från 9,90 €/mån*

Fråga mera av oss!

Produktpriserna ikraft till 24.12 eller så länge varorna räcker. 1 st/kund. Tillgången kan variera affärsvis. Dags för paket.

Sonera Piste Mariehamn Norragatan 11, Tel. 018 620 200, mån-fre 9-17

Paketens Tid Är Onne.

*Till Sonera Familjetjänst kopplas kundens alla Sonera konsument mobiltelefonanslutningar. Om kunden har flera än 7 anslutningar kan tjänsten inte användas. Sonera förbehåller sig att ta i bruk normalprissättning av anslutning om Familjetjänstens samtalstrafik överstiger 1000 min/anslutning och textmeddelanden 500 st/anslutning per faktureringsperiod. Samtal ringda och textmeddelanden skickade från företagsanslutning faktureras enligt normalpris. Till nya Sonera Familje-tjänsten kan kopplas t.o.m. 7 anslutningar som finns i samma kunds namn, varav 2 kan vara Sonera företagsanslutningar. Månadsavgiften bestäms enligt antal anslutningar enligt följande: 2-3 anslutningar 9,90 €/mån. 4-5 anslutningar 14,90 €/mån. och 6-7 anslutningar 17,90 €/mån. 1 månadsavgiften ingår inhemska samtal och textmeddelanden. Öppnings och ändringsavgift 3,90 €. Bekanta dig med tjänsten på adressen: www.sonera.fi/perhe

DYNVAR 16€ Handtryck & design Ann Granlund Ängel, får, fjällko, äppel, skötbåt mm
NYHET: sagohästar

SALT
KONSTHANTVERK-BUTIK-GALLERI
Godbyvägen 25, 22100 M:hamn. Tel. 21505

Gör hunden fin till jul
Vi tar emot din hund för bad- och pälsvård

Tidsbeställning
tfn 38 961 8.45-17.00

Ålands Smådjursklinik
www.smadjurskliniken.ax

LUNCHBUFFÉ
måndag-fredag 11.00-14.00

Fredag 15.12
Biff Rydberg, GL
Bräckt lättgravad lax med senapsås, GL
Wegaminestroner, GL
Salladsbord, 3 varmrätter, kaffe 8,50€

Arkipelag
Strandgatan 31, tel. 24 020
www.hotellarkipelag.com

Gör en härlig Nalle Puh tårta till julen

Enkelt med färdiga oblatmotiv!

JULBLOMMOR & PLANTERINGAR
säljs i Sittkoff från den 16.12.2006
Även beställningar mottages tel 41 445

WIKSTRÖM'S
HANDELSTRÄDGÅRD

-30% på alla julkristyr- & geléfigurer!

Välkommen in till

VÄRMEKÄLLAN

Ålandsv 88 tfn 23 588 Öppet 10-15, lörd 11-14 t.om 16.12
-VI VÄRMER MÄNNISKOR-

Nya möbler till jul!

Flera modeller matgrupper

Isabella bord + 6 stolar. Pris ex. **575€**

Stor sortering bäddsoffor Pris fr. **355€**

-20% på sängkläder, mattor och lampor

Gäller ord. pris och lagervaror tom 23/12

MÖBEL-City
G. Godbyvägen. Tel 21 165, fax 19 544

GOD JUL från

GANT
U.S.A. 1949

SKJORTA
100% bomull . . . **125,-**

V-RINGAD TRÖJA
100% bomull . . . **105,-**

SKJORTA
100% bomull . . . **119,-**

BÄLTE
svart, brunt . . . **66,-**

STRUMPOR
3-pack, svarta, marin, mörkgrå . . . **30,-**

ÖPPET: VARD 13-22.12 KL 10.00-20.00, LÖRD KL 10.00-16.00, SÖNDAG 10 OCH 17.12 KL 12.00-16.00, JULAFTON STÄNGT
www.goaland.net/martins

MARTIN'S
Torggatan 12 Tel. 23 600

Anders Sims

Spelar just nu: Jazz Kamikaze "Mission I" (cd).
– Intensiva och unga fusiondanskar. Gå och låna skivan på stadsbiblioteket när jag har lämnat tillbaka den.
För övrigt... finns det nog ingen bättre action än Transporter 1 och 2. Acceptera actionklichéerna och njut.

Björn "Grulle" Eklund

Spelar just nu: Van Morrison "Brown Eyed Girl" (låt).
– Tänk att en liten mysig rulle kan förändra en låt totalt. Ingen vill vara den brunögda flickan längre.
För övrigt... är **Anal Cunt** på väg till Finland i januari! Fråga: kommer **Seth Putnam** ens kunna stå?

Skywalkers släkting. Ed Speelers är en sympatisk hjälte i filmversionen av Eragon.

Foto: FOXFILM.

Fantasy light är inte fy skam

Sagan Om Ringen Light? Eller kanske Star Wars Kidz?

Bio

"Eragon"

Bio Savoy fredag-torsdag 19.30.
Äventyr med Ed Speelers, Jeremy Irons, John Malkovich m.fl.
Regi: Stefen Fangmeier. Längd 1.44. F-11.

Eragon gick in som etta på New York Times bestsellerlista.

Och här är den oundvikliga filmatiseringen om en hygglig grabb som räddar ett förtryckt folk.

Eragon utmanar enväldshärskaren Galbatorix med ungdomlig iver och en datoranimerad kvinnlig drake. Han har sin egen version av det som Star Wars-folk kallar "the force" – talangen

att göra litet övernaturliga saker när det behövs. Han måste bara öva upp den förmågan först, under ledning av en barsk mentor (**Jeremy Irons**).

Några av trollformlerna som Eragon använder är tydligen norskt bokmål och hans by ser ut som ett påkostat medeltida lajvspel.

Oslipad charm

Fast man har sett eller läst allt det här förut så har Eragon en egen och litet oslipad charm, som en Hammerfall-video.

Litet billigt känns det att filmen inleds med en myndig berättarröst som sammanfattar allt som åskådaren bör veta. Men bara den storyn lär räcka

till för två prequels när tiden är mogen. Nu gäller det att bereda vägen för Eragon 2 och 3. Hans bästa vän ger sig ut skogarna för att bli frihetskämpe utan att synas i resten av filmen, och en storytråd om en försvunnen mor knyts aldrig ihop.

Det här är ett långsiktigt franchisebygge, inte en saga med början och slut. Det som erbjuds i den här förrätten är gott humor, datorspelsliknande strids-scener och flygturer, en nästan hypnotiskt gullig drakunge och en gripande dödsscener.

Och förstas kräver marknads krafterna att förtrollningen bryts på slutet med en skitballad av **Avril Lavigne**.

PATRIK DAHLBLOM

Krönika / Anders Sims

Lycka kan köpas för lite pengar

Köp en ny tröja och bli lyckligare! App app app. Lätsas inte att du är mindre ytlig än du är, utan acceptera att det går att att shoppa sig lite lyckligare.

Jag tillbringade nyligen några dagar i Stockholm. Förr var det min hemstad, nu känner jag mig som en turist och ser saker med andra ögon. Jag hade hört om en het butik, en sån som förutom klädförsäljning har en tidningsavdelning, ett café med mera.

En moderiktig jacka skulle jag ha och började snegla mot ett jackställe.

– Kan jag hjälpa dig? sa en expedit som snabbt som blixten dykt upp från ingenstans.

– Kanske det, sa jag och sträckte ut handen mot en fodrad jeansjacka.
– Det där ska inte du behöva göra, sa hon och hängde på mig jackan och ställde mig framför en spegel.

Jag sneglade på prislappen: 7.198 kronor. Sjutusenettiohundranittioåtta!

– Det var mycket pengar, sa jag försiktigt.

– Nja. Det är Prada och det kostar, blev svaret.

När jag lämnat tillbaka jackan började hon leda mig mot en annan plats i lokalen. Tydligt skulle jag inte komma undan så lätt.

När vi var framme vid målet lade hon en hand på mig och viskade (som om hon hade avslöjande sin hemligaste hemlighet):

– Den här jackan gillar jag extra

mycket för att det var **Steve McQueens** favoritmärke.

Jag provade pliktskyldigt och lyckades till slut slingra mig ut ur butiken med ett exemplar av gratistidningen Nöjesguiden under armen.

Tacka vet jag **Inger** på Zic Zac. När hon upptäcker att man fastnat för ett plagg ropar hon från där hon står och viker jeans:

– Gå in och prova bara.

Tillbaks till lycka. Senare hittade jag en jacka för betydligt mindre pengar. Jag blev glad, ryggen blev lite rakare och blicken lite klarare.

Läste för ett tag sedan om resultatet från en amerikansk "glädjeforskarens" undersökning. Han hade kommit fram till att man blir lycklig av pengar, men bara till en viss gräns.

Om man har lite pengar kvar efter att alla grundläggande behov är tillfredställda skänker det lite extra lycka. Om man har en stor hög med pengar över skänker det ingen ytterligare lycka. Enkelt uttryckt.

Nu har jag gett alla arbetsgivare som läser det här ett gott argument i löneförhandlingarna. "Varför ska du ha högre lön? Du vet väl att du inte blir lyckligare?"

Under min jakt på kläder i

Stockholm träffade jag en åländsk journalistkollega. Hon hade köpt en färgglad klänning på Stadsmissionens second hand-butik, och hon såg mycket glad ut när hon visade innehållet i kassen som inte hade kostat många kronor.

Ytterligare glad blir man av att, som hon, köpa redan använda kläder eftersom man gör en insats för miljön då inget nytt måste produceras och transporteras. Dessutom brukar pengarna gå till någon som behöver tak över huvudet.

Det är bra om man utrustar sig med en bunt världsförbättrande principer. Men det finns exempel på när det passerar absurdgränsen.

En kompis var nyligen på ett bröllop.

En glädjens högtid, inte sant? Bredvid honom på bröllopfesten satt en kvinna som när hon av servitrisen blev erbjuden buteljerat bubbelvatten svarade surt: Nej jag dricker inte transporterat vatten. Hon tog en lättöl istället!!!

Jag äter normalt sett inte kött.

Men blir jag bjuden på en mör bit som suttit fast på ett rådjur som glatt skuttat runt i de åländska skogarna så smakar jag.

Kan man tillåta sig att släppa efter ibland så mår man nog bättre Vad var det reklamen sa? Because you're worth it.

FRÅGELÅDAN

Frågelådan har pratat med Elena Lundqvist, 18 år. Hon är en sprallig tjej som pratar mycket och skrattar hela tiden. Det bästa med julen är att slippa stiga upp tidigt för att fara till skolan tycker hon.

Ett åländskt ordspråk, man ska hålla käft innan man pratar.

– Ja, det är väl ganska naturligt att man är tyst innan man säger någonting.

Vilket är ditt favorit klädesplagg?

– Den svarta nättröjan som inte är min egentligen utan **Erikas**. Annars tycker jag om mina svarta skor.

Näm tre egenskaper som du är nöjd respektive missnöjd med.

– Jag är nöjd med mina ögon, min mun och mina händer. Jag är missnöjd med mina ögon, för de ser så dåligt. Jag är också missnöjd med min mun för den pratar för mycket och så är jag missnöjd med mitt hår för det har kluvna toppar.

Vad kan man hitta under din säng?

– Ett Barbiecafé, en kaffekopp, resväskor, kramdjur andra leksaker och insekter. Min säng är upphöjd från golvet så det är bara att stapla på.

Föreställ dig själv om 10 år. Vad ser du?

– Då är jag 28 så förhoppningsvis är jag gravid eller åtminstone inte alltför singel. Ett yrke skulle vara bra men det är mindre viktigt.

Hund eller katt?

– Katt, för jag har två stycken och de är bäst.

Pension, preventivmedel eller porr?

– Preventivmedel för det är så dyrt. Då kan jag lägga mina pengar på pensionen istället. Porr behöver jag inte, det kan jag ordna själv.

Vem är Ålands bästa idrottsman/kvinna?

– Jag håller inte koll på idrottsmännskor, men min vän **Sarah Persson** var ute och red i minusgrader så det är ju en bedrift. Jag känner inte så många idrottsmän men **Rickard Bergström** springer runt hela tiden.

Vad sjöng du senast i duschen?

– Once upon a December, från den tecknade filmen Anastasia.

Vad är du mest stolt över?

– Att jag är riktigt bra på att spela piano när jag orkar, vilket inte händer så ofta. Men när jag väl tar mig tid att spela så är jag duktig.

Du måste avstå från en godsak för resten av ditt liv.**Vilken väljer du bort, chips popcorn eller godis?**

– Popcorn. Det är fluff med salt, och det smakar inte så mycket. Skulle det inte vara för chokladen skulle jag kunna avstå smågodis.

Vem är din bästa vän?

– **Jimmy Nordqvist** på Hotell- och restaurangskolan. Vi har varit kompisar i nästan 10 år.

Hur vill du bli förförd?

– Om jag blir förförd över huvudet är det ju bra. Annars går vi inte in på detaljer eftersom min mamma läser den här tidningen.

Berätta om en rädsla du övervunnit.

– Jag har nog inte övervunnit någon rädsla, men jag är mindre rädd för mörkret nu än när jag var mindre.

TEXT OCH FOTO: JOHAN ORRE

Bodywork 6
30 hit-tracks to pump your body

2 CD
19⁹⁰ €

Il Divo
Siempre
The Brand New Album

19⁹⁰ € CD

Need for Speed Carbon

59⁰⁰ € PS2

Magazin, Torgg.6, tel. 12 154
Öppet: mån-fr 9-17, lör 10-14

Nöjesklappar för många smaker

För ett par veckor sedan gav vi julklappstips på nöjessidorna. Nu återkommer "experterna" och hjälper dem som ännu inte lyckats hitta klappar till sina nära och älskade. Varsågod.

Bästa och värsta julmusiken

Absolute Christmas? Nej, inte en gång till. Inte när man kan fira julen med de här tre höjdarna.

■ **Aimee Mann:** One more drifter in the snow. Inte **Lotta Engberg**, precis, men Aimees svala sång är på sitt sätt perfekt för en rad kända jullåtar i ganska skumma alt.country-arrangemang. Allra bäst är Manns egen Calling On Mary.

■ **Bordellmammans Julvisor.** Finsmakarna påpekar att den här skivan inte har något att göra med **Johnny Bode**, mannen som skapade "klassikern" Bordellmammans Visor på 70-talet.

Men nu släpps samlingen på cd och det är värsta grötrimsorgien när vi får höra vad tomtefar, Staffan stalleträng och Lucia hittar på. Usch och fy, och ändå väldigt oskuldsfullt.

■ **David Hasselhoff:** The night before Christmas. Der Hoffmeisters jul är så överkitschig att bara tyskar och masochister kan uppskatta den.

Vad hette hans stora hit, "Looking for freedom"? Efter fem minuter letar lyssnaren febrilt efter off-knappen.

PATRIK DAHLBLOM

"The Hoff"

Läs nya drottningen

Passa inte på att plöja igenom **Kafkas** samlade på jullovet. Julledigheter skall ägnas uteslutande åt lättlästa böcker och en stor ask choklad.

Sverige har fått en ny deckardrottning i **Camilla Läckberg**, och den fjärde boken kom ut nyligen. Hon är bra: inte för svår men inte heller idiotlätt. Och så spännande att man glömmer chokladasken. Gillar man inte deckare är **Marian Keyes** ett lätt-samt alternativ, och den populära krönikören **Mar-**

tina Haag har kommit ut med en ny krönikesamling. Undvik dock Haags försök till roman, det är pinsamt. **Jan Guillou** är fortfarande bra, lite enkel, men okej. **Henning Mankell** däremot sprutar ur sig böcker utan en tanke på innehåll. Håll er till hans tidiga Wal-lander-deckare om ni absolut måste läsa Mankell i jul. Den bästa läsupplevelsen jag hade förra året var romanen "Tillsammans är man mindre ensam" av **Anna Gavalda**. Den blev jag lycklig av.

KARIN ERLANDSSON

Spelklappar under granen

Ett spel är en perfekt julklapp, då det skänker många timmar glädje för ett humant pris. Som vanligt finns ju alla de vanliga titlarna i nya versioner, såsom Fifa 07, NHL 07, något nytt prylpaket för The Sims, Need For Speed: Carbon och så vidare. Jag tänkte däremot inte prata om dessa bekanta titlar, utan istället slå ett slag för Nintendos nya spelmaskin: Nintendo Wii. Här har Nintendo verkligen ansträngt sig för att leverera en spelmaskin för alla, och lyckats. Handkontrollen till Wii känner av var i rummet du är och hur du rör den. Du är alltså inte

längre begränsad att styra dina spel med spakar och knappar, utan rör handkontrollen fritt i rummet för att styra spelen. I ett tennis- eller baseballspel slår du lagen genom att verkligen göra en slagrörelse med handkontrollen i handen. I matlagings-spel kan du röra den för att till exempel hacka grönsaker. Spela trummor, fiska, golfa, dirigera musik med mera. Alltså, en spelkonsol för hela familjen. Se bara till att det inte blir bråk när farfar vill spela fiskespel och resten av familjen vill spela tennis. Sådant kan ju lätt förstöra julstämningen.

AXEL KRONHOLM

Inte så filmroligt

För den som vill ha en seriös film är Babel ett säkert kort. Tre olika historier utspelar sig i Marocko, Tunisien, Mexiko och Japan. **Brad Pitt** och **Kate Blanchet** återfinns bland andra i skådespelarlistan. Babel har fått bra kritik från många olika håll och det ska bli mycket spännande att se den. För den som känner att julstressen blir alltför påtaglig kan Office Space vara bra som nedvarvning. I filmen möter vi Peter vars liv inte är så bra. Hans flickvän dumpar honom och hans jobb är förfärligt. Men en dag blir han hypnotiserad och hypnosören dör mitt under

sessionen så han fastnar i det lugna tillståndet. Jag skrattade så jag grät.

Varning för:

För den som gillar Scary Movie-serien kan jag berätta att fyran är riktigt usel. Allt det roliga från de tidigare filmerna är som bortblåst. Jag var en av de få personer som tyckte att trean gav mig ett par skratt men Scary Movie 4 är dålig, och då menar jag riktigt dålig. Så funderar ni på att hyra denna film, eller bara ge bort den i julklapp låt bli.

JOHAN ORRE

God Jul & Gott Nytt År!

Vi vill önska släkt & vänner

God Jul & Gott Nytt År

genom en inbetalning till Ålands Cancerförening
Tage & Karin Mattsson

Vi vill önska släkt & vänner

God Jul & Gott Nytt År

genom en inbetalning till Ålands natur & miljö
Bengt, Agneta, Markus, Sara & Josefin

Vi vill önska släkt & vänner

God Jul & Gott Nytt År

genom en inbetalning till Hoppets Stjärna
Ragnhild & Holger Kalman

Jag vill önska släkt & vänner

God Jul & Gott Nytt År

genom en inbetalning till Ålands Cancerförening
Rune "Öra" Karlsson

Jag vill önska släkt & vänner

God Jul & Gott Nytt År

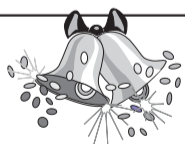
genom en inbetalning till Ålands Cancerfond
Irma Knaapi

Vi vill önska släkt och vänner

God Jul & Gott Nytt År

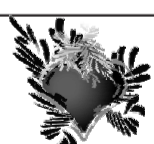
genom en inbetalning till Ålands Cancerförening
Gunnevi & Frank

Vi vill önska släkt & vänner

God Jul & Gott Nytt År

genom en inbetalning till Föreningen Folkhälsan på Åland
Svea & Erik Sundberg

Jag vill önska släkt & vänner

God Jul & Gott Nytt År

genom en inbetalning till Ålands Hörselskadade
Kjell Sipinen

Vi vill önska släkt & vänner

God Jul & Gott Nytt År

genom en inbetalning till Diabetesföreningen på Åland
Wäinö & Ros-Marie

Vi vill önska släkt & vänner

God Jul & Gott Nytt År

genom en inbetalning till Diabetesföreningen på Åland
Sven-Erik & Ulla Alm

Jag vill önska släkt & vänner

God Jul & Gott Nytt År

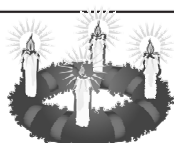
genom en inbetalning till Ålands Cancerfond
Karl-Erik Timonen

Vi vill önska släkt och vänner

God Jul & Gott Nytt År

genom en inbetalning till Ålands Cancerfond
Solveig & Raymond

Vi vill önska släkt & vänner

God Jul & Gott Nytt År

genom en inbetalning till Rädda Barnen
Viola & Olof

Jag vill önska släkt & vänner

God Jul & Gott Nytt År

genom en inbetalning till Kobba Klintars Vänner
Mary Hallman

Jag vill önska släkt & vänner

God Jul & Gott Nytt År

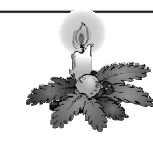
genom en inbetalning till Ålands Cancerfond
Rubi Bergman

Jag vill önska släkt & vänner när & fjärran

God Jul & Gott Nytt År

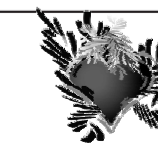
genom en inbetalning till Röda Korset
Lennart "Pip" Jansson

Vi vill önska släkt & vänner

God Jul & Gott Nytt År

genom en inbetalning till Demensföreningen
Veronika, Ronny Melvin & Midas

Jag vill önska släkt & vänner

God Jul & Gott Nytt År

genom en inbetalning till Rädda Barnen
Marita på Sundblomsgränd

Sträng linje om förvärv av mark

■Landskapsregeringen håller fast vid en sträng linje i två fall av markförvärv, som handlar om förskott på arv. Bägge fallen har överklagats till Högsta förvaltningsdomstolen.

Det ena fallet gäller två bröder, som av sin far har fått två markområden, som i tiden ägdes av farfadern. Landskapsregeringen påpekar emellertid att dödsboet efter farfadern inte är skiftat, vilket innebär att fadern inte har lagfart på den mark han vill ge till sönerna.

Landskapsregeringen motiverar inför HFD avslaget på samma sätt som när det gavs första gången, det vill säga att fadern inte fyller lagens krav på att ha haft lagfart på området i minst åtta år.

Det andra fallet gäller två syskon i Geta, som fick var sin fritidstomt av fadern. Sysko-

nen ville byta två markområden sinsemellan, för att inte förstöra ett vackert berg med en båthamn. Men så kan man enligt åländsk lag och landskapsregeringen göra. Då gav det ena syskonet tillbaka en bit mark till fadern, som i sin tur gav den till det andra syskonet. Men inte heller det godkändes, eftersom fadern i den andra omgången inte hade ägt marken i åtta år.

Landskapsregeringen skriver att avsikten med den paragraf i lagen som landskapsregeringen stött sig på är att förhindra överlåtelser till förvärvare, som inte varit berättigade att förvärva fast egendom på Åland.

I bägge fallen handlar det om bröstarvingar, som har full rätt att arva marken när väl föräldrarna är döda. (ht)

Röstning om Marstad

■Ett påpekande att staden behöver förnya sin proprietärsborgen för ett Marstadslån på drygt 40.000 euro ledde till en bostadspolitisk debatt i stadsfullmäktige i tisdags.

Man tog fasta på insändardebatten tidigare om att stadens fastighetsbolag Marstad förstör marknaden för

privata byggare. **Tom Pusinen** (fs) föreslog en kläm om att staden skall fråga privata byggare hur Marstad påverkar deras möjligheter att bygga.

Klämförslaget röstades emellertid ner med siffrorna 14 mot 11 och två nedlagda röster. (ht)

■En person är misstänkt för äventyrande av trafiksäkerheten sedan denne i torsdags kört på en trafikdelare på Styrmansgatan.

■Fiskarbodens nya ägare **Johan Boman** och **Conny Sundberg** har fått sitt nya bolag registrerat vid handelsregistret. Boman och Sundberg ab har ett aktiekapital på 10.000 euro.

Riksnytt

Godisautomater bort från skolor

Ska bort. De nya instruktionerna som förbereds i riket omfattar läsk- och godisautomater. Foto: STEFAN ÖHBERG

ULEÅBORG. Nu ska läsk- och godisautomaterna bort från de finländska skolorna. Folkhälsoinstitutet och Utbildningsstyrelsen förbereder som bäst instruktioner för kommunerna och skolorna om saken.

Folkhälsoinstitutets generaldirektör **Pekka Puska** säger att det är meningen att instruktionerna ska bli färdiga under vårterminen.

– Det kan också i framtiden finnas automater och kiosker i skolorna men de ska inte få sälja godis, läsk eller andra sockerhaltiga drycker. Målet är att det ska finnas hälsosamma mellanmål att köpa, säger Puska.

Irmeli Halinen, chef för för- och grundskoleenheten vid Utbildningsstyrelsen säger att man inte kan ge skolorna or-

der om hur de bör agera. – Instruktionerna är ett ställningstagande av typ rekommendation, men vi hoppas att de skolansvariga i kommunerna tar tag i saken, säger hon.

Enligt henne får elevkårens viktiga intäkter från automattförsäljningen.

– Nu ska vi bara granska vad de här automaterna erbjuder.

Fetare

Puska oroar sig för att barn och ungdomar blir allt fetare. En kransklärlsjukdom har ofta utvecklats redan från barndomen. Men det går att förhindra hjärtsjukdomar genom att ingripa mot levnadsvanor redan i ett tidigt skede.

Puska deltog på torsdagen i Paavo Nurmi-symposiet i Uleåborg där man behandlat hjärt- och kärlsjukdomar bland barn. (FNB)

Julöppet i butiken!

Vardagar	07.30-17.00
Lördagar	09.00-13.00
Lördag 16/12	09.00-16.00
Söndag 17/12	12.00-16.00
Måndag 18/12	07.30-19.00
Tisdag 19/12	07.30-19.00
Onsdag 20/12	07.30-19.00
Torsdag 21/12	07.30-19.00
Fredag 22/12	07.30-19.00
Lördag 23/12	09.00-16.00

HOLMBERGS
TEKNIK • KVALITET

Godbyvägen 13, tel 23 555

Glashyttan i stan:

12-15.12	10-17
16.12	10-16
17.12	11-14
18-22.12	10-20
23.12	10-16

Eckerö butiken i Storby:

14-15.12	12-18
16-17.12	11-17
19-22.12	12-18

jussis keramik ab
Nygatan 1, tel 13 606

Vardagar9-19

Lördagar9-16

Söndagar11-16

MATHIS
Hallen

Lördag 16/12 ... 09-16
Söndag 17/12 ... 11-16
Vardagar fr.o.m. 18/12 ... 09-20
Lördag 23/12 ... 09-18

BLOMBERGS
blomsterhandel

Torggatan 15
Tel. 19 038, fax 23 037

OLLES EL

Vardagar	8-17
Lördagar i december	10-14
Julafton	STÄNGT

Bygatan 1, tel 41 300

Vard fr 18.12 10-19
Lörd 16.12 11-16
Sönd 17.12 12-16
Lörd 23.12 11-16

Välkommen!

matt.huset
Ålandsvägen 32 tfn 15 770

JULÖPPET:

Vardagar	08.00-17.00
Lördagar	09.00-13.00
Lördag 23.12	STÄNGT
Julafton	STÄNGT

Simons
bygg & trävaror

Dalkarbyvägen, tel 21 022, fax 23 744

Vard.	9.30-17.00
lörd.	10.00-14.30
13.12-22.12	
vard.	9.30-20.00
lörd. 16, 23.12	10.00-16.00
sönd. 17.12	12.00-16.00
Julafton	STÄNGT

ZOO
ligan

Torggatan 10 tfn 14 024
e-mail: zooligan@aland.net

Lördag 16.12	09.00-15.00
Söndag 17.12	11.00-15.00
Vardagar 18-22.12	09.00-19.00
Lördag 23.12	09.00-17.00
Julafton	09.00-13.00

SANDÅSEN
HANDELSTRÄDGÅRD

Askuddsvägen 19, tfn. 22 060

Vardagar	09.30-20.00
Lördagar	10.00-16.00
Söndagar	12.00-16.00
Julafton	09.00-12.00

BRITAS
Bok & Papper

Torggatan 10, tel 14 290

Fr.o.m. 13/12

Vardagar	09.00-20.00
Lördagar	10.00-15.00
Söndag 10, 17/12	12.00-15.00
Julafton	STÄNGT

Baby & Sjukvård

Norragatan, tel 12 504, fax 12 503

Vardagar	09.00-18.00
Lördagar	09.00-15.00
21 & 22/12	09.00-20.00
23/12	09.00-17.00
Julafton 24/12	STÄNGT
Juldagen o. annandagen	STÄNGT
27-29.12	09.00-18.00
30.12	09.00-17.00
Nyårsafton	STÄNGT
Nyårsdagen	STÄNGT

Citylivs

Tel 12 155

Vardagar	09.30-20.00
Lördagar	10.00-16.00
Söndagar	12.00-16.00
Julafton	09.00-12.00

EL SHADDAI

Norra Esplanadgatan 4, tel 19 077

JULÖPPET:

vardagar	9-20
Lördagar	9-18
Söndagar	10-17
Julafton	9-13

Dillen KappAhl

Zko

VARUHUSET ZEIPELS
Torggatan 7

FR.O.M. 13.12:

Vardagar till kl 20.00

Lördagar kl. 10.00-16.00

Söndagar kl. 12.00-16.00

Välkommen till

Starkoff

-Allt på ett ställe-

JULÖPPET:

Vardagar	08.30-17.00
Vardagar 14-22/12	08.30-20.00
Lördagar 16 och 23/12	10.00-14.00
Söndag 17/12	12.00-16.00
Julafton	STÄNGT

MKAB.com
Skarpansvägen 26, tel 13 468, 13 536

Vardagar	09.00-19.00
Lördagar	10.00-16.00
Söndagar	12.00-16.00
Julafton	STÄNGT

expert
STRANDBERG

Ekonomiegatan 3, tel 14 400

Björn Eklund
Epost: bjorn.eklund@nyan.ax
Telefon: 528 462

Och de nominerade är...

IDROTTS GALAN. Erica Granesäter har möjlighet att ta storslam vid Idrottsgalan 27 januari. Simtjejen är nominerad i tre kategorier: Årets kvinnliga idrottare, Årets idrottsprestation och Årets idrottsliga genombrott.

Igår kväll presenterades nomineringarna till Idrottsgalan 2007 som hålls lördag 27 januari i Idrottsgården. Flest nomineringar fick simtjejen Erica Granesäter som har möjlighet att ta hem tre olika kategorier. Granesäter tog ett brons på senior-FM som var den första medaljen av sitt slag till Åland genom tiderna. Världsmästaren Ove Lehto är nominerad i både Årets manliga idrottare och Årets idrottsprestation efter sitt VM-guld i styrkelyft. Dessutom är hans klubb, ÅKK, nominerade i kategorin Årets lag. Åland Uniteds skyttedrottning Annica Sjölund kan också vinna dubbelt. Sjölund, som vann FM-seriens skytteliga med sina 19 mål, kan ta hem både Årets kvinnliga idrottare och Årets Idrottsliga prestation.

Försvara titlar

Anna-Karin Salmén tog förra året hem kategorin Årets kvinnliga idrottare. Hon är i år nominerad i samma kategori. Även hennes tränare Niklas Rajamäki har chansen att försvara sin titel som Årets ledare där han tampas med simbasen Anders Lars-

På plats. Ett gäng av de nominerade var på plats i torsdags vid mötet i Hotell Pommern. Här ståendes från vänster Anna-Karin Salmén och Staffan Lindberg. Sittandes från vänster Peter Mattsson, Ove Lehto och Anders Larsson. Foto: ERKKI SANTAMALA

son och IFK Mariehamns ordförande Mikael Granskog.

– Det är en ära att vara nominerad igen, sade Rajamäki

vid torsdagens möte vid Hotell Pommern.

Simningen är välrepresenterad även med Granesäter borträknad. Anders Larsson

är alltså nominerad till Årets ledare och Christopher Oksman återfinns i kategorin Årets genombrott.

Nu är det upp till de 40 per-

sonerna i Idrottsakademien att säga sitt.

BJÖRN EKLUND
bjorn.eklund@nyan.ax
tfn 528 462

ÅU:s cup-datum klara

FOTBOLL. Matchprogrammet för damernas ligacup är i det närmaste fastslaget för Åland Uniteds del. Det ser ut som följer: söndag 14/1 PuiU (borta), lördag 20/1 FC United (hemma), söndag 4/2 SC Raisio (hemma) och söndag 4/3 TiPS (borta).

De två bästa lagen ur varje grupp går till semifinal där gruppsegrarna har favorit av hemmaplan. Semifinalerna spelas 17-18/3 och finalen ska preliminärt spelas veckoslutet 13-15/4. (be)

Öhmans 250:e mål i Elitserien

INNEBANDY. Serieledarna Storvreta besegrade i onsdags Balrog i Botkyrkahallen med 6-4. Hannes Öhman noterades för ett mål vilket var hans 250:e i Elitserien. Öhman hade även en målgivande passning på sitt poängkonto. I poängligan ligger ålänningen nu på elfte plats. (be)

Sportens kom ihåg

ÅIGA/ÅIF: Stifelsen Åland Island Games i samarbete med Ålands Idrottsförbund inbjuder till föreläsning med HC Holmberg: "Bättre ungdomsidrott för bättre elitidrott" tisdag 19 december 18-21 i Ålands lycum, hörsalen. Förhandsanmäla dig till ÅIF:s kansli tfn 17228, e-post: aif.mari@idrott.aland.fi senast 15 december.

JIK-fotboll F/P-99. Sista träningstillfället inför julen är 18 december. Vi återupptar träningen 8 januari 2007.

Volleyboll-DM: Spelas lördagen den 30 december i Baltichallen Klasser: Dam-, herr- och juniorklass. Anmäl ditt lag senast onsdagen den 27 december till: Johan Pávalls tel. 0457-5300729, johanpavalls@hotmail.com eller Sussi Fagerlund tel. 15616, 0408409108, susanne.fagerlund@pp.inet.fi Anmälningsavgiften är 50 euro och betalas till konto 660100-2304566 innan 30.12 OBS! Juniorklassen har ingen deltagaravgift.

ÅID:Motionshockey/Rinkboll: Serierna startar efter nyår. Närmare information kommer senare.

JIK-friidrott: Jullovets träningar i Vikingahallen är söndag 17/12, torsdag 21/12, torsdag 28/12, torsdag 4/1, söndag 7/1 och i Eckeröhallen 2/1. Mera info. Micke. Tel. 0457 3424461

Granesäter kan ta storslam på Idrottsgalan

Årets kvinnliga idrottare:
Anna-Karin Salmén, Ålands Golfklubb
Annica Sjölund, Åland United
Erica Granesäter, IFFK-simning

Årets manliga idrottare:
Janne Holmén, JIK
Staffan Lindberg, ÅSS
Ove Lehto, ÅKK

Årets idrottsledare:
Anders Larsson, ÅID-simning
Mikael Granskog, IFK Mariehamn
Niklas Rajamäki, Ålands Golfklubb

Årets idrottsprestation:
Erica Granesäter, IFFK-simning
Ove Lehto, ÅKK
Annica Sjölund, Åland United

Årets idrottslag:
Ålands Kraftsportklubb
Alandia Sailing Team
IFK Mariehamns A-lag

Årets idrottsliga genombrott:
Erica Granesäter, IFFK-simning
André Karring, IFK Mariehamn fotboll
Christopher Oksman, ÅID-simning.

Sport på gång

FREDAG-SÖNDAG

Simning
Ålands idrottscenter i Godby
Finska Ungdomsmästerskapen på kort bana: Start 16.00 på fredag.

LÖRDAG

Volleyboll
Vikingahallen
Division II, norra Svealand,

herrar: 14.00 Jomala IK-Tierp B
Division II, östra Svealand,
damer: 16.00 Jomala IK-Spår-
vägen B.

Innebandy
Baltichallen
DJ20, Upplandsserien:
14.15 VÅSC-IBK Roslagen.
Baltichallen
Åländska cupen: För både
damer och herrar. Första
match 09.45. Damfinal 12.15.
Herrfinal 14.30.

Gotland vann sista

FOTBOLL. Årets sista inomhusturnering i IFK Mariehamns regi avgjordes i Eckeröhallen i helgen, den här gången för pojkar födda 1991 och senare. Totalsegrare blev Visby AIK från Gotland som final slog Mariehamns SK från Stockholm med 2-1. Guldlaget tilldelades också turneringens fairy play-pris.

IFK Mariehamns lag slutade på femte plats efter en seger i placeringsmatchen med 1-0 över FF Södertälje.(mt)

Bra odds för VÅSC:s damer

INNEBANDY. De två första lagen i fortsättningsserien av damernas division IV stiger till trean nästa år. De sex bästa lagen från division IV gör upp om de två platserna. Från VÅSC:s zon följer serie-

segrarna Ruoska samt Vilpas SB med. Även trean och fyran i serien för chansen att stiga via kvalspel vilket ger åländskorna bra odds att kunna ta steget upp i seriesystemet. Serien inleds efter nyår. (be)

FOTBOLL. FC Inter blev av med sin landslagsmålvakt Magnus Bahne som efter många år i klubben flyttade till Sverige och Halmstad. Nu har Åboklubben gjort klart med dennes ersättare. Det är KuPS-keepern Patrick Bantomoi som kommer vakta Inter-målet i år. Bantomoi skrev på ett kontrakt på 2+1 år. (be)

**Ålands
Ungdoms-
förbund r.f.**
arrangerar

UNGDOMSMÄSSA

i Godbyhallen
16-17.02.2007.

Intresserade utställare
kontakta ÅUF för mer
information.

Tel 12061/ Uffe
eller 15221/Susy eller
info@auf.aland.fi

Har alla rätt till eget hem?

■ **Så är det** tyvärr inte idag. Situationen är svår för många av våra medmänniskor som lider av någon form av funktionshinder. Främst är avsaknaden av ett funktionellt serviceboende en stor brist.

I dagsläget är Gullåsen i många fall den enda möjligheten för dem som är i behov av vård och tillsyn. I staden finns Mirandahemmet för yngre funktionshindrade, men det täcker inte alls behovet. På landsbygden finns det i vissa kommuner ett servicehus, men det är avsett för åldringar, inte för unga personer med ett aktivt liv och med olika fritidsintressen.

Med tanke på att många funktionshindrade är unga är det inte försvarbart att de skall bo på samma ställe som 80-90 åringar. Funktionshindret kan vara medfött eller uppstått vid t.ex. en bilolycka eller av någon annan orsak som sjukdom så som MS, Huntington eller en psykisk sjukdom etc.

Ett serviceboende är en subjektiv rätt enligt handikappservicelagen. Samhället är skyldigt att ordna detta! Ett serviceboende kan även avlasta anhöriga i form av intervallvård, vilket leder till stora fördelar för alla berörda.

Förslagsvis kan ett sådant boende vara ett handikappanpassat radhus med flera lägenheter och möjlighet till hjälp dygnet runt. Det bästa vore att landskapet är huvudman och säljer servicen till kommunerna. Förslaget är kostnadsneutralt då det är kommunens lagstadgade skyldighet att ordna detta boende.

Jag anser att vi måste ta hand om alla våra invånare.

Roger Eriksson
liberal lagtingsledamot

Fult sätt att sänka lönerna

■ **Ett bemötande** av Hasse Svenssons kolumn den 7 december.

Hur kan du med din ideologi gå ut offentligt med det sportsliga beskedet att vi från den rika världen på skoj bidrar till att sänka lönerna för dem som för sitt levebröd arbetar med dessa fantastiska handknutna anatoliska mattor.

Vad är det för skönt att skriva med sånt.

Vanja

Esso blir ABC-mack

■ Om bara konkurrensverket i Helsingfors ger klartecken till kooperativa SOK:s köp av Esso-mackarna och olje- och bensinhandeln, försvinner namnet Esso och ersätts med SOK:s eget märke ABC.

– På sikt blir det väl så, men innan konkurrensverket sagt sitt om affären, om gissningsvis ett par månader, görs ingenting, säger vd **Roger Rundberg** vid Rundbergs Bil och service.

Företaget driver Esso-macken i Mariehamn, samt äger Kantarellenmacken och Essos oljelager i Långnäs. Roger Rundberg har inte fått någon mer information sedan i tisdags, när Nya Åland talade med honom efter att affären blivit offentlig.

I Sverige försvann Esso-mackarna för många år sedan när amerikanska Exxon sålde dem till norska Statoil. Och nu försvinner de troligtvis också från den finländska marknaden.

Några Esso-mackägare i riket funderar nu på att tillsammans bilda en ny fristående kedja, enligt gårdagens Kauppalehti.

– Det har jag inte hört något om. Det finns många fristående kedjor i dag och man går väl med den som är lättast att samarbeta med. Någon ändring är inte aktuell här i alla fall.

Roger Rundberg betonar att allting fortsätter som vanligt tills vidare, både för kunder och anställda. (uw)

■ **En mindre kollision** mellan två personbilar inträffade i Mariehamn på onsdagen. Inga personskador uppstod.

Samma dag skedde även en kollision mellan rådjur och bil i Finström Bjärström. (ab)

En levande julgran

Årlig tradition. Insändarskribenten hyllar den dekorerade granen invid Östernäsvägen. Det är en gammal tradition som upprätthålls av en okänd tomte. Så här såg den ut för tre år sedan.

Arkivfoto: JONAS EDSVIK

■ **Det står** en levande julgran invid vägen till Östernäs, vackert dekorerad som inte barrar och inte behöver offra livet för julen.

Synd att en så stilig jättegran på Torget fått sätta livet till. Den stjalpte ju i storm och det kommer flera stormar.

Cyklande östernäsbo

Åländska aktiekurser

14.12 2006	KÖP	SÄLJ	DIV.
M:hamns tryckeri	600,00	1.000,00	45,00
M:hamns parti	1.500	1.700	50,00
M:hamns telefon	–	2.500	74,00
Eckerö rederi ab	38,00	40,00	1,00
Hildegaard	42.000	–	2,000
C Rundberg	110,00	–	1,80
ÅTT	55,00	65,00	–
Alfa	21.000	22.500	750
HELSINGFORSBÖRSEN			
Birka Line A	12,00	12,99	–
Birka Line B	11,31	11,73	–
Nordea	11,53	11,55	0,35
Nokia	15,41	15,42	0,37
Viking Line	21,78	21,90	–
ÅAB A	25,11	26,00	1,00
ÅAB B	–	24,61	24,90
1,00	–	–	–

Det har varit en del turbulens på börsen, men den har lugnat ner sig. Från USA rapporteras bättre siffror över lag och en väntad räntehöjning på tisdagen uteblev, så räntan ligger kvar på 5,25, konstaterar **Yngve Söderlund** på Ålandsbanken. Många europeiska börser ligger nu på sitt högsta värde på sex år.

Ytterligare noterar Söderlund att dollarn har stärkts något gentemot euron och kronan ligger på en relativt sett bra nivå. Det betyder att det kostar mer än förut att åka till Sverige och handla, men är i motsvarande grad billigare för dem som åker den motsatta vägen.

Orklas aktie ligger på 350,00 norska kronor.

Ge en julhälsning och gör en hjälpinsats!

Önska God Jul och Gott Nytt År med en annons i Nya Åland

En annons enligt denna modell kostar 27€ inkl. moms. Av detta belopp går 10€ till välgörande ändamål (t.ex. Ålands Barnfond, Ålands Självhjälpsförening, Ålands cancerförening, Rädda Barnen, Djurskyddsföreningen).

Ring 23 444, faxa 23 450 eller kom in till oss på annonsavdelningen så hjälper vi dig. Du kan också skicka e-post till: annons@nyan.ax, ange då din faktureringsadress och till vilken fond du vill betala. Gäller endast privatpersoner.

Annonserna publiceras t.o.m. 22/12 2006.

Nya Åland
☆☆☆☆

Rabatt på julhälsningen med Nyankortet!
Med Nyankortet får du julhälsningen för endast 22€ inkl. moms

www.nyan.ax

Nikotin är inkörsporten

■ **Den mänskliga** hjärnan är den mest komplexa struktur man känner till i universum.

Där finns belönings- och varningssystem som haft avgörande betydelse för vår överlevnad och utveckling både som enskilda individer och som art. Gör vi rätt, lyckas och är trygga blir vi glada och mår bra. Gör vi fel, misslyckas eller känner hot kan vi få ångest och bli rädda.

Naturen har sett till att det som är bra för vår överlevnad belönas. Normalt uppstår dessa känslor spontant i hjärnans belöningsystem, men olika droger kan påverka och även ta över delar av detta. Droger är bedövande eller stimulerande ämnen som påverkar nervsystemet, främst hjärnan. De stimulerar belöningsystemet utan att vi presterar något och skapar beroende som ger

skador antingen direkt eller på sikt.

Hjärnan kan inte skilja på naturlig eller drogframkallad påverkan, belöning upplevs alltid som belöning.

Vi är olika sårbara för missbruk och beroende på grund av våra genetiska anlag, livsstil och miljö. Det är ändå alltid upp till vars och ens eget val om man drabbas. Skillnaden är, att vissa får inte så många chanser innan det är för sent.

Som förälder vill man göra mycket, men att förändra barnens genetiska arv kan man inte. Men det går att påverka barnens prognos. Man måste redan i tidig ålder informera dem, som har en förhöjd personlig risk att bli beroende, om deras benägenhet. Det finns ofta förhöjd risk om en eller flera släktingar har påtagliga al-

koholproblem, eller om någon av föräldrarna, trots måttliga alkoholvanor, tål att dricka stora mängder alkohol utan att bli berusad.

Mycket förenklat kan det sägas att personer med vissa typer av gener oftare blir missbrukare i och med att de har fötts med ett okänsligare dopaminsystem. Detta medför att hjärnans belöningsystem håller en alltför låg nivå och behöver mer stimulans. Alkohol och nikotin bättrar på dopaminets effekt till mera normala nivåer - eventuellt till priset av missbruk och beroende, tvång och lidande. Det är ändå viktigt poängtera att alla människor, oavsett medfödda anlag, till sist blir beroende vid för hög konsumtion av alkohol.

Det finns ingen skydds-gen mot missbruk.

Det är komplexa strukturer och kan här inte beröras allt-

för ingående, men det finns en faktor som är avgörande och viktig för unga människors liv och framtid. Det är sen debutåldern för alkohol och nikotin. Här har alla föräldrar en viktig uppgift - att förmå sina barn att varken röka, snusa eller dricka alkohol före 18 års ålder! Det här borde vara lika självklart som att barnen inte skall använda illegala preparat!

Nikotindebuten kommer normalt först, ju tidigare debut desto säkrare indikator på en högrisk.

Professor **Jörgen Engel** i Göteborg, från kretsen kring nobelpristagaren **Arvid Karlsson**, har i sin forskning om dopamin påvisat att nikotin inte bara är en indikator på högrisk, utan att nikotin faktiskt "bygger om" normala belöningsystem. Förändringen medför högrisk. Den ger en ökad känslighet för andra typer av droger. Rökare och

snusare är därför mera sårbara och mottagliga för droger och har även svårare att sluta.

I vilken mån systemet kan återställas och normaliseras vet man inte.

I och med att belöningsystemet förändras kan beteendet ändras och bli "sensationssökande, impulsivt, risktagande, upproriskt". Det är alltså ingen tillfällighet att det brukar vara mera livat i rökrummen än bland icke-rökarna! Faktum är att majoriteten, ca 90 % av alkoholisterna, är stor-rökare.

Nikotin gör oss mer benägna att söka sensationer, ju tidigare debut desto större skada.

En tidigare dansk studie varnar för att risken ökar för att barn senare får beroendeproblem, om modern rökt under graviditeten.

Flera förebyggande projekt - bland annat i Norge - visar

också att om andelen tobaksrökare kan minskas på en skola, så minskar risken för att de senare börjar använda narkotika.

Om vi kan hejda ungdomars nikotinanvändning - såväl rökning som snus - kan många räddas från alla former av framtida missbruk

Den viktigaste insatsen för att skydda våra barn mot missbruk är att alla föräldrar, oavsett eget bruk eller missbruk, försöker motverka en tidig nikotin- och alkoholdebut!

Alltså, ungdomarna ska inte förstöra sitt naturliga belöningsystem med berusningsmedel.

Låt dem få behålla sina naturliga signaler för lycka och glädje.

Lyckas vi, har risken för alla former av missbruk och beroenden minskat avsevärt.

Åke Mattsson
lagtingsledamot (lib)

► KUNGÖRELSER

Ålands landskapsregering

Den 8 december 2006 utgavs i Ålands författningssamling:

Landskapsförordning om ändring av 1 § LF om tillämpning i landskapet Åland av riksförfattningar om **produktsäkerhet** (ÅFS 2006/109)

Landskapsregeringen

► LEDIGA PLATSER

Ålands landskapsregering

anslår en ordinarie tjänst som

receptionist

Kompetensvillkor är för befattningen utbildning på gymnasialstadienivå med lämplig inriktning samt goda språkkunskaper.

Ansökningshandlingar skall vara landskapsregeringens registratur tillhanda **senast den 12 januari 2007 före kl.16.15**

För ytterligare information hänvisas till Ålands landskapsregerings hemsida eller officiella anslagstavla.

Kontaktperson: administrationschef Susanne Björkholm, tel.25190

Ålands landskapsregering
PB 1060
AX-22111 Mariehamn
www.regeringen.ax

► AUKTIONER

ARRENDE-AUKTION

Lemland-Lumparlands församlings åkermark

i Lumparland om sammanlagt 8,12 ha utarrenderas.

Auktionen hålles torsdag 21.12.2006 kl. 14.00 i pastorskansliet i Lemland

Ekonomisektionen

► KUNGÖRELSER

Ålands landskapsregering

har den 12 december 2006 godkänt ett förslag till operativt program för fiskerinäringen för perioden 2007-2013 i enlighet med Rådets förordning (EG) nr 1198/2006, för utlåning av berörda organisationer och andra aktörer. Förslaget till fiskeriprogram kan hämtas från registratorkontoret eller läsas på landskapsregeringens webbsida med adressen www.regeringen.ax.

Utlåtanden och yttrandan skall vara landskapsregeringens registratorkontor tillhanda senast torsdagen den 11 januari 2007 kl. 16.15. Tilläggsuppgifter ges vid behov av byråchef Olof Karlsson, tel. 25 285.

Landskapsregeringen

■ **Sossarna** vill ändra på valsystemet i riksdagsvalet och jämför med presidentvalet.

I presidentvalet väljer hela landet en person där valet grundas på personliga egenskaper och värderingar.

I riksdagsvalet väljer Åland en person, också på grundval av personliga egenskaper och politiska värderingar. Det som tillkommer i riksdagsvalet är den politiska tillhörigheten samt förhållningssättet i riksdagen och gentemot det åländska politiska systemet.

Genom att gruppera kandidaterna i riksdagsvalet på listor med en gemensam plattform ges väljarna möjligheter att

ställa till olika erfarenhet, kompetens och personliga egenskaper.

Det svenska språket är ett minoritetsspråk i landet och i riksdagen. Det är därför viktigt hur den åländska representanten positionerar sig i förhållande till partierna i riksdagen.

Av tradition bildar Ålands riksdagsledamot och Svenska folkpartiet "svenska riksdagsgruppen". På så sätt markeras det svenska språket samtidigt som Åland väljer att inte ta ställning för något av de stora politiska blocken i riksdagen.

En princip som också har tillämpats är att Ålands represen-

tant tar självständig ställning i frågor som berör Åland, men i övrigt stöder regeringen och svenska intressen.

Det är klart att det är en väsentlig skillnad om den åländska riksdagsledamoten skulle ingå i en partigrupp med finska som arbetspråk och verka inom och ta ställning för något av de tre stora, konkurrerande blocken centern, samlingspartiet eller sossarna. Goda kontakter däremot bör upprätthållas till samtliga partier i riksdagen.

I kommande riksdagsval diskuterar liberalerna samarbete med andra partier som har en

icke-socialistisk grundsyn. Utgångspunkten är en fortsatt förankring i svenska riksdagsgruppen med en obunden ställning i förhållande till övriga rikspartier och en gemensam åländsk plattform i viktiga riksdagsfrågor.

Den som blir vald från Åland bör representera hela befolkningen på grundval av de värderingar som anges i valrörelsen.

Må den bästa åländska representanten för ett fortsatt arbete i den svenska riksdagsgruppen få det åländska folkets förtroende i kommande riksdagsval.

Viveka Eriksson
Ordförande, liberalerna

5	1	7	4	9	3	2	6	8
3	9	2	6	8	1	7	5	4
6	4	8	5	2	7	3	1	9
2	5	3	1	4	8	9	7	6
7	8	1	9	5	6	4	2	3
4	6	9	7	3	2	5	8	1
1	2	6	3	7	9	8	4	5
8	3	4	2	6	5	1	9	7
9	7	5	8	1	4	6	3	2

► SÄLJES

SAMLAROBJEKT

Finska marken som serie 1864-2002, i silver. Tel 050 595 7576

► MÖTEN

ECKERÖ KOMMUN

Kommunfullmäktige i Eckerö

sammanträder

i Kommungården i Överby torsdagen den 21 december 2006 kl. 18.00.

Marie Löfström
Kommunfullmäktiges ordförande

MESSA NYAN

Sänd SMS/MMS till 0457-3234444

■ Har aldrig sett 1 liters burkar med yoghurt. Vem säljer sådana produkter? Är dom runda eller fyrkantiga? Finns det fyrkantiga burkar? Kanske Grelsby-Pålsböle iakttagaren såg något annat! **Från fakta Fanny.**

■ En persons testament är ju en avliden persons sista vilja i livet! Hur kan man våga skriva på en sådan viktig sak? Har man inget hjärta? **0457.**

■ Vill mamman som var ut till Sleipner 1.12 och hämtade ett presentkort vara snäll och ta kontakt igen?! Dina kontaktuppgifter har kommit bort! **R.K Sleipner.**

■ Till 0457 som kör Audi: Vet

inte var på ön du bor men i Hammarland (Kattby) har vi verkstad med både kunniga och trevliga mekaniker! **Hon med Mercedes.**

■ Den sista färg jag skulle välja på bilen är garanterat brun. **0457.**

■ Till alla som parkerar på Norragatan 3s parkering: om ni nu mystiskt råkar ha flyttat in i huset på eftermiddagarna, hjälp gärna till att betala MISE och MCA avgifterna också. Det är inte kul att behöva hyra garage för att shoppande folk belamrar hela utrymmet. Och ja, det finns en skylt där det står "privat parkering". **Ninna.**

■ Till signatur "Mera info"! Om jag förstär saken rätt, sa har du foto på knåhunden på sidan 5 i onsdagens Nya Åland, under den stora bilden! **En som läser tidningar.**

NYANS ROS

...till **La Strada** för den fina grillbiffen med grönsaker. Rosar gör de två som börjat sina nya liv.

...till **Nina Fellman** för ledaren i onsdagens tidning. Nina vågar stå för sunda och sanna värderingar och åsikter. **Mamma**

... till **Smådjurskliniken** för god vård den 11.12 av Frossi, husse och matte.

...till **Plasto** för allt ni gav oss.Vi kommer gärna igen nästa år.God jul och gott nytt önskar barn och

■ ARD och franska TV5 är ju de enda kanalerna där man får en icke-svensk syn på världens gång, som inte är CNN-aktigt USA-glorifierande. Komplettera med BBC World istället för att ta bort det enda andningshål som finns. **040.**

■ Women behold! Akta er för att ens visa ett uns av känslor för det manliga könet, man kan då bli felaktigt tagen för besatt och en präst måste omedelbart till kallas, för exorcism. Ni ska verkligen inte tro att ni är centrum i universum för det är nämligen dom! Oavsett vad man gör så är det alltid mot spelreglerna och FichteR no1 vinner alltid ronden! Hell hath no fury like a woman scorned!

■ Till Patrik. Vi är två blonda söta flickor. Så det är fritt fram då? hihi. Hur ung är du då? **040.**

fröknar på daghemmet Solrosen (Smultronbo.)

...till **Träningskolan** för det underbara luciauppvisningen. Rosar gör elever och personal på Ålands hotell- och restaurangskola.

...till årets **lucia-korteg**, som var en glad överraskning. Från farmor/mormor.

...till **Ålands folkhögskolas elever** och **medföljande lärare** för ett fint luciaprogram. Verkligen uppskattat! Personal vid Grelsby sjukhus.

Telefonkatalog på nätet
www.aland.ax

TV-programmet

fredag 15 december

- 7.00 Gomorron Sverige** [1421399]
- 8.15 Julkalendern: Lasse-Majas detektivbyrå** [5595467]
- 8.30 Gomorron Sverige, forts** [3852844]
- 10.30-12.15 UR-program** [4745478]
- 10.30** Samtal med [8559912]
- 10.45** Great thinkers of our time (R) [7920950] **11.15** Animalitos (R) [8757863] **11.20** Top! En español (R) [7230554] **11.40** Animalitos (R) [5994370] **11.45-12.15** Heligt vatten (R) [6655973]
- 13.00 Rapport** [13825]
- 13.05-14.05 På spåret (R)** [7204689]
- 16.00 Argument (R)** [25931]
- 17.00 Rapport** [16863]
- 17.10 Gomorron Sverige** [976134]
- 18.00 Söderlund & Bie (R)** [2318] Även 16/12.
- 18.30 Disneydags (R)** [7009]
- 19.00 Bolibompa** [5221]
- 20.00** [950] **Bobster** **20.00** Fredagsröj [950]
- 20.30 Rapport** [221]
- 21.00 Doobidoo** [81573] Musikalisk tävling. Del II av 12.
- 22.00 Hipp hipp: Itzhaks julevangelium** [486] Svensk humorserie från 2006. Del 3 av 4. Även 16/12 och 19/12.
- 22.30 Om ödet får bestämma** [83080] **FILM** Amerikansk romantisk komedi från 2001. Jonathans och Saras vägar korsas av en slump mitt i julruschen i New York och de tillbringar en magisk kväll tillsammans. Jonathan blir omedelbart förälskad, men Sara vill låta ödet avgöra om de två ska ses igen. Men när tio år passerat beslutar de sig för att ta ödet i egna händer. I rollerna: John Cusack, Kate Beckinsale, Molly Shannon.
- 0.00 Rapport** [31332]
- 0.10 Kulturnyheterna (R)** [1719993]
- 0.20 Mäklarna (R)** [60210]
- 0.50 Vansinnigt förälskad** [60526608] **FILM** Fransk thriller från 2002. Angélique, en ung studerande, är kär i en gift läkare. Hon försöker få honom att lämna sin gravida fru. I rollerna: Audrey Tautou, Samuel Le Bihan.
- 2.25-8.00 SVT24** [19023622]

- 10.00-17.00 24 direkt** [83198196]
- 10.00-14.00** Riksdagsdebatt [87559080]
- 14.03-17.00** Ambition och ansvar - psykiatrisamordningens slutbetänkande [394087196]
- 17.10 Pärleporten (R)** [47776]
- 17.40 Veronica Mars (R)** [893573]
- 18.20 Nyhetstecken** [4209844]
- 18.30 Oddasat** [83950]
- 18.45 Uutiset** [8090202]
- 18.55 Regionala nyheter** [1043399]
- 19.00 Aktuellt** [85776]
- 19.15 Go'kväll** [995554] Magasin. Även 17/12.
- 20.00 Kulturnyheterna** [28405]
- 20.10 Regionala nyheter** [5265757]
- 20.30 Programstart: Singeltjejer** [24689] Kanadensisk dokumentärserie. Del I av 6.
- 20.55 Reprisstart: Aldrig som första gången (R)** [2013028] Fyra fristående korffilmer om hur det var "första gången". Del 1. Han är femton år och utklädd till Buddy Holly.
- 21.00 Revolutionens kvinnor** [43825] K special. Doklumentär om tre av de stora revolutionära ledarna under 1900-talets början: Alexandra Kollontaj, Rosa Luxemburg och Emma Goldmann.
- 22.00 Aktuellt** [98202]
- 22.25 A-ekonomi** [9555080]
- 22.30 Musikbyrå** [4641] Populärmusikmagasin. Del 8 av 10. Det blir helsvenskt i kväll med Göteborgsbandet Fibes, Oh Fibes, skivdebuterande Asha Ali och bandet Ass som spelar electronica.
- 23.00 Nyhetssammanfattning** [32127] Utrikes, inrikes och regionala nyheter.
- 23.03 Sportnytt** [300088467]
- 23.15 Regionala nyheter** [2493775]
- 23.25 Väder** [5358554]
- 23.30 Vita huset** [58573] Amerikansk dramaserie. Del 13 av 22. I rollerna: Martin Sheen, Alan Alda
- 0.15 AK3 (R)** [1060697]
- 1.00 Reprisstart: I narkotikans spår (R)** [9568429]
- 2.00 Humorlabbet: Godnatt jord (R)** [7163968]
- 2.30-3.00 Böglobbyn (R)** [7244887]

- 7.30 Sabrina** [252592]
- 8.00 Digimon** [253221]
- 8.30 Simpsons (R)** [6542689]
- 9.55 The Oprah Winfrey show (R)** [4757863]
- 10.50 Våra bästa år (R)** [3346196]
- 11.40 Everwood** [2099863]
- 12.30 Ensamma hemma** [4810825]
- 13.25 Lyckochansen** [9077221]
- 13.50 Våra bästa år** [3308318]
- 14.40 The Oprah Winfrey show (R)** [8562252]
- 15.35 Extreme home makeover (R)** [4727931]
- 16.35 Datingtricket** [6186660] **FILM** Amerikansk-fransk romantisk komedi från 2002. I rollerna: Monica Potter, Julianne Nicholson.
- 18.25 Nanny** [486757]
- 18.55 Simpsons** [850318]
- 19.25 Simpsons** [194950]
- 19.55 Update** [1563115]
- 20.00 Extreme home makeover** [238912]
- 21.00 Blue murder** [846080] Brittisk deckarserie från 2006. Del 4 av 10. Ali Raffiq är en ung och respekterad mulla som dör i en överlagd brand.
- 22.30 Update** [890221] Nyhetssändning med väder.
- 22.35 Måndag hela veckan** [5818554] **FILM** Amerikansk romantisk komedi från 1993. När meteorologen Phil vaknar en morgon, upptäcker han att samma dag utspelar sig om och om igen. Till en början utnyttjar han det till sin fördel, men snart blir han förtvivlad då han inser att han är dömd att leva på samma plats och träffa samma människor dag in och dag ut, för alltid. I rollerna: Bill Murray, Andie MacDowell, Chris Elliott.
- 0.30 The shield** [7886622]
- 1.35 Larry Flynt - skandalernas man** **FILM** [16636177] Amerikanskt drama från 1996. I rollerna: Woody Harrelson, Courtney Love, Edward Norton.
- 4.00 The crossing** [3340784] **FILM** Amerikanskt krigsdrama från 2000. I rollerna: Jeff Daniels, Roger Rees, Sebastian Roché.
- 5.35 Nanny (R)** [4204429]
- 6.05-6.50 Ellen DeGeneres** [5036332]

- 6.50 Nyhetsmorgon** [23950937]
- 11.00-11.35 Jackpot** [3567863]
- 12.35 Tillbaka till Aidensfield** [9464298]
- 13.25 Hem till gården** [525080]
- 13.55 Nyheterna** [5967221]
- 14.00 Direkt: Dagens rätt** [350134]
- 14.25 Tre kronor (R)** [3386196]
- 15.15 Ordjakten** [469931]
- 15.50 Nyheterna** [9518028]
- 15.55 Martha** [3918554]
- 16.50 Lattjo lajban: Dr Mugg** [3182860]
- 17.15 Doktorn kan komma (R)** [4313912]
- 18.15 That '70s show** [839825]
- 18.45 Förkväll** [4483912]
- 18.55 Lokala nyheter och väder** [6795028]
- 19.00 Förkväll, forts** [779370]
- 19.50 Lokala nyheter och väder** [8865979]
- 20.00 Nyheterna och ekonomi-nyheterna** [253196]
- 20.30 Postkodmiljonären** [252467]
- 21.00 Direkt från rymden: Christer Fuglesang** [975592] Direktsänd intervju med astronauten Christer Fuglesang från rymdfärjan Discovery.
- 21.50 Ensam hemma 4** [2827134] **FILM** Amerikansk familjekomedi från 2002. Nioårige Kevins föräldrar har skilt sig och i år ska Kevin fira jul med sin far och hans nya flickvän, Natalie. När Kevins fiende Marv bestämmer sig för att kidnappa en prins som är på besök hos Natalie måste Kevin göra allt för att stoppa dem. Och kanske kan han på köpet rädda sina föräldrars äktenskap. I rollerna: Michael Weinberg, French Stewart.
- 23.30 Nyheterna, sporten och väder** [494270]
- 23.55 Numbers** [6872283] Amerikansk kriminalserie.
- 0.55 Advokaterna** [9191697]
- 1.40 Parlamentet (R)** [8414608]
- 2.10 Blue crush** [8117351] **FILM** Amerikanskt romantiskt drama från 2000. I rollerna: Kate Bosworth, Matthew Davis.
- 4.00 Det okända** [7018887]
- 4.50 The Lyon's den (R)** [1902351]
- 5.30 CBS 60 minutes** [1269535]

- 10.10 Rymdmapp** Jupiter är större än alla de andra planeterna tillsammans.
- 10.20 X-tra Special: Alkohol** Hur vet du när du är beroende av alkohol?
- 10.30-10.59 Zon5: Station T** Station T besöker Antarktis.
- 17.15 Kortnytt**
- 17.16 Zon5: Paffabriken** Avsnittet där solen svartnar och det går troll i maskineriet.
- 17.45 Julkalendern: Bärtils jul** Rune och Holly har lurat Bärtil och Isa Gris att det nog bor tomtar i ladan.
- 18.15 Tv-nytt**
- 18.30 Obs** Aktualiteter.
- 19.00 Leve trähäusstaden!** Leve trähäusstaden Kristinestad! En 1600-talsstad som aldrig har brunnit.
- 19.30 Arbete, framtid, förändring** Del 2 av 4. Nya metoder, nya miljöer. Kontorsjobb har blivit kunskapsarbete.
- 20.00 Tv-nytt**
- 20.20 Demonerna på operan** Norrlands symfoniorkester och tre lokala heavyband höll våren 2005 en unik samkonsert i Umeå.
- 21.00 Norge runt** Unga musiker.
- 21.05 Carol Shields berättar** En serie med fristående dramer utgående från den kanadensiska författaren Carol Shields noveller. 1 av 6. Hazel. En hemmafru som nyligen blivit änka, tänker över sin framtid och tar sitt första jobb nånsin som konsulent för köksutrustning.
- 21.30-23.45 Ingenstans i Afrika** **FILM** Tysk dramafilm från 2001. En ung familj på 1930-talet flyr från Nazityskland till Kenya. Familjens dotter Regina känner sig fort hemma i den nya omgivningen, men den radikala förändringen och hemlängtan gör det svårt för föräldrarna att anpassa sig. Men kriget i Europa hindrar dem från att återvända hem. I rollerna: Juliane Köhler, Merab Ninidze, Lea Kurka. Regi: Caroline Link. (Nirgendwo in Afrika).

- 5.55 Ettans morgon-tv** [70959738]
- 9.15 Läkarna på landet** [7900825] Beställsamhet.
- 10.10 FST: Rymdmapp** [1048196] Jupiter.
- 10.20 FST: X-tra Special: Alkohol** [1062776] Hur vet du när du är beroende av alkohol?
- 10.30 FST: Zon5: Station T** [4573] Vad händer om Antarktis smälter och rinner in över Finland som varm glass?
- 11.00-11.05 Tv-nyheter** [77592]
- 13.00-13.05 Tv-nyheter** [31221]
- 13.30 Paragrafer och något att bita i** [1221] Del 8 av 10. Hurdan är den finländska religionsfriheten?
- 14.00 Kunskaps-tv: Digitalfoto-grafering** [26202] Del 7 av 7. Från kameran och på papper.
- 14.15 A-plus** [1830134]
- 14.35 Atlas** [384979]
- 15.00 Tv-nyheter** [95318]
- 15.05 Diagnos: Mord** [7164912] Am kriminalserie. På flykt. Del 1 av 2.
- 16.00 Prisma Studion** [9486]
- 16.30 Finns blått?** [5641] Del 3 av 4. Hot och risker.
- 17.00 Tv-nyheter och ekonomi-nyheter** [12301]
- 17.10 Människans vägar** [70592] Del 1: Gäst i eget land. Vad har ingermanlänarna upplevt i Finland? Två återflyttare berättar, 30-åriga Maria Lakchina och 83-åriga Toivo Rännäri.
- 17.40 Nyheter på teckenspråk** [3471738]
- 17.45 FST: Julkalendern: Bärtils jul** [67028] Rune och Holly har lurat Bärtil och Isa Gris att det bor tomtar i ladan.
- 18.15 FST: TV-nytt** [390950]
- 18.30 Nyhetsrubriker** [12950]
- 18.31 Droppen** [100020979]
- 18.40 Gammal kärlek rostar inte** [31689] Nya avsnitt om Jean och Lionel och om deras familj. Jean får en idé om att det vore dags att få barnbarn.
- 19.10 Tillbaka till Aidensfield** [7955825] Domens dag. Polisen utreder angrepp mot en lokal domare. Fallet blir hotfullt när den huvudsmissstänkta hittas mördad vid sin hemdörr.
- 20.00 Bleak house** [318] Brittisk dramaserie. Del 3 av 15.
- 20.30 Tv-nyheter och väder** [49486]
- 20.55 Sportrutan** [3355283]
- 21.00 A-studion** [370]
- 21.30 Nirgendwo in Afrika** [6296554] **FILM** Tyskt drama från 2001. I rollerna: Juliane Köhler, Merab Ninidze, Lea Kurka. Regi: Caroline Link.
- 23.45 Stjärnstund** [1724825] Ett filmprogram där veckans premiärer recenserar. Programledare är Jaana Semeri och Juha Rosenqvist.
- 23.55-0.05 Euronews** [1720009]

- 6.30 Yleax** [55939370]
- 10.00 Revolver** [67467]
- 11.00 Sudoku + Spelpåse** [216844]
- 12.45 Dagens rubriker** [3650757]
- 13.40 Ögonvittnet** [997028]
- 14.10 Ljuva Elisa** [453573]
- 15.05 Gympa: för den mellersta delen av kroppen** [5844863]
- 15.35 Djuren i mitt liv (R)** [5073370]
- 16.00 Superfarmen** [7080]
- 16.30 Delta State** [81689]
- 16.55 Postimies Pate** [9179757]
- 17.25 Lilla tvåan** [680825]
- 17.45 Julkalendern** [1455221]
- 17.50 Regionala nyheter** [4202931]
- 18.00 Tv-nyheter och ekonominytt** [60009]
- 18.15 Tvåans vinterkläder** [1040202]
- 18.20 Provins** [630080]
- 18.35 Bortom solsystemet** [8722329]
- 19.25 Fiskedrag** [342028]
- 19.45 Årets idrottare 2006: tittarröstning** [957134]
- 19.57 Jag finns. Tänker jag?** [209575757]
- 20.00 Pressklubben** [8844]
- 20.30 Juniorerna. Sex perioder (R)** [7115] Seriedokumentär.
- 21.00 Fatta micken** [29950]
- 21.50 Tv-nyheter, väder och sport** [6310405]
- 22.05 Den hårda lagen: Rättens beslut** [5710641] Babyboomen.
- 22.45 Årets idrottare 2006: tittarröstning** [9561641]
- 22.50 Finlands Cup i bollsport: Innebandy** [1639467] Herrfinalen i innebandy. Refereras på finska av Mikko Hannula och Jari-Petri Anttila. Damfinalen Erä III - Tiikerit. Refereras på finska av Mikko Hannula och Katriina Saarinen. Helsingfors.
- 1.00 Musik-tv** [8594239]
- 1.45-2.00 Tellus-frågesport** [2115719]

- 6.25 Godmorgon Finland** [96137757]
- 9.10 Julkalendern Snölyktan** [5581863]
- 9.15 Vinstpotten** [1235905]
- 10.15 Köpkanalen** [3382399]
- 12.15 Lunchunderhållning** [5081912]
- 13.30 Julpost** [334660]
- 14.00 Ninjasköldpaddorna** [623592]
- 14.25 Syster och syster** [5177009]
- 14.50 Vinstpotten** [7169197]
- 15.20 E! Entertainment: Sanna berättelser från Hollywood** [8839738]
- 16.15 Matstället (R)** [375573]
- 16.30 Vinstpotten** [783592]
- 17.45 Julkalendern Snölyktan** [7730757]
- 17.00 Emmerdale** [700689]
- 17.30 De vackra och de djärva** [703776]
- 18.00 Sexans nyheter, väder och sport** [519979]
- 18.15 Nöjesnytt** [186641]
- 18.30 Bostadsmarknaden** [789196]
- 19.00 Sjuans nyheter** [773080]
- 19.15 Kauppalehtis ekonomiska nyheter** [365221]
- 19.25 Dagens väder** [7478134]
- 19.30 Storstädning** [529641]
- 20.00 Faddrarnas Julshow** [509912]
- 21.00 Nummer** [152028] Amerikansk kriminalserie. Orsak och orsakssamband. Några artiga bankrånare förbryllar FBI, men artigheten varar inte evigt.
- 22.00 Tians nyheter** [523047]
- 22.20 Resultatrutan** [3607979]
- 22.30 Månadens bästa sekunder** [161221]
- 22.35 Get Carter** [7833399] **FILM** Amerikanskt kriminalfilm från 2000. I rollerna: Sylvester Stallone, Miranda Richardson, Rachel Leigh Cook. Regi: Stephen T Kay.
- 0.35 Reba** [9894055] Amerikansk komediserie. Vilken överraskning.
- 1.00 Nöjesnytt (R)** [7658177]
- 1.15 Musiktönn** [1732974]
- 2.15-6.25 Den rätta** [28600622] Dejta i MTV-natten.

- ÅLANDS RADIO 91.3 MHz**
- 6.45-10.00** Gomorron. Programledare: Liv Örneryd. **6.50** Beträktelse. Av Carina Karlsson. Även 18:15.
- 6.55** Ålandsnytt. **7.00** Aktuellt. **7.30** Ålandsnytt. **8.00** Aktuellt. **8.10** Morgonkaffet. Även söndag 10:30
- 8.30** Ålandsnytt. **8.50** Julkalendern. Uppdrag jul. Tomtenissen som brukar ha hand om Lovisas hus har försvunnit och nu behöver tomten hjälp av Lovisa. Varje dag får hon ett uppdrag av tomten för att se till att det blir julstämning och så läser den försvunne tomtenissen ur sin dagbok. Rollerna i julkalendern spelas av Lovisa Jansson, Daniel Precht och redaktör Josefina Jansson. Även 18:30. **9.00** TT-nyheter. **9.02** Musikaletten: Världsmusik. **9.30** Ålandsnytt. **9.45** Sagostunden. I dag lyssnar vi till sista delen av sagan Gråkappan, skriven av Anna Wahlenberg. **10.00** TT-nyheter. **10.02-15.00** Mitt på dan. Programledare: Tom Wiklund. **10.30** Ålandsnytt. **11.00** TT-nyheter. **11.30** Ålandsnytt. **11.40** Musik. **12.00** Aktuellt. **12.10** Evenemangstips. Även 18:40. **12.15** Kulturen. Även 17:45 och söndag 9:15. **12.30** Sagostunden. Samtliga avsnitt ur boken Gråkappan, skriven av Anna Wahlenberg. **13.00** TT-nyheter och Ålandsnytt. **13.05** Veckans gäst. Även lördag 13:00. **14.00** TT-nyheter och Ålandsnytt. **14.05** Firarmix. Firarvärd är Kjell Brändström. **15.00** TT-nyheter och Ålandsnytt. **15.05** Firarmix fortsätter. **16.00** Aktuellt. **16.15-17.45** Åland i dag. Programledare: Camilla Karlsson. **17.00** TT-nyheter. **17.02** Ålandsnytt. Även 18:03. **17.45** Kulturen. Repris. **18.00** Aktuellt. **18.03** Ålandsnytt. Repris från 17:02. **18.15** Beträktelse. Repris. **18.30** Julkalendern uppdag jul. Repris från 8:50. **18.40** Evenemangstips. Repris. **18.45-19.00** Musik. **5.30** Musik.

TV ÅLAND
INFOKANALEN
Kökar inför julen 2006.

Nyankortsvinnare:

Riikka Lindqvist
Nr: 902086

Vinner en Bingolott. Vinsten skickas på posten.

debatt

”...värderingar leder lätt över till tro och moderna människor tror inte. Inte på tomten, och inte på Gud. SUSANNE POPOVA I SVENSKA DAGBLADET

Krönika / Mosse Wallén

Allt händer på Ålandsfärjan

Ibland händer det inte just nånting. Det är tomt. Tror man.

För när man tittar efter och lyssnar lite noggrannare så pågår det massor av saker.

Den där känslan av tomhet infann sig när jag i måndags tog Ålandsfärjan för transport till Kapellskär och vidare till arbetsveckan i Stockholm.

Ingenting. Nada.

Men så dök Viking Lines styrelseordförande **Ben Lundqvist** upp. En ovanlig syn, han brukar inte vara med på måndagsmornarna. Den enda som nästan alltid är med på måndagsmornarna är **Lennart Grufberg**, Ritvas man, riksrevisorn. Han var med nu också.

Och så dök **Gunnar Jansson** upp, förre riksdagsmannen, han brukar inte heller vara med.

Ben Lundqvist skulle till London för att gå på julfester hos sina tankerbefraktare och Gunnar Jansson var talare hos pensionärsföreningen som hade måndagsprogram ombord.

Lennart och jag undrade om Ben skulle grilla fisk i brödrosten i matsalen.

Sånt gör ju ledningen för det konkurrerande, riktigt stora passagerarredieriet.

Det gjorde Ben inte. Fast han erkände att tanken intresserade honom. Vi får väl se.

Den näst viktigaste frågan var när den nya Ålandsfärjan skulle beställas.

Hittills har rederiet ju endast sagt att man "planerar" en beställning.

"Blir beställningen av, kommer beslutet ganska snabbt. Det jobbas med frågan", svarade Ben.

Gunnar Jansson talade om Berlinmurens fall för pensionärsgruppen.

Gunnar kanske planerar för en comeback i riksdagen?

Blir han den svarta häst som galopperar in och tar hem hela spelet?

Ho vet, vi reser alla mot en okänd framtid, även vi som reser med Ålandsfärjan.

Samtidigt, högt där uppe, fanns en annan resenär. Norsksvenske rymdfararen **Fuglesang** låg viktlös ombord på Discovery och tuggade medhavd älgkorv och njöt av att äntligen ha kommit iväg.

Och då är vi tillbaka i min barndom. Den 4 oktober 1957 inledde Sovjetunionen rymdåldern med att skjuta upp Sputnik som följdes av Sputnik 2 med hunden Laika några veckor senare.

Nästa stora steg in i rymdframtiden togs i april 1961 då **Jurij Gagarin** i Vostok blev den första människan i rymden och två år senare blev **Valentina Teresjkova** den första rymdkvinnan.

Så, i juli 1969, lösgjordes Apollo 11s månlandare The Eagle och landade i Stillhetens Hav och **Neil Armstrong** blev den första människan på en främmande planet. Då hade min barndom ersatts av ungdom.

Som vuxen har jag en gång stått på stranden i Miami Beach och sett en blodröd jättesol sakta stiga ur havet. Samtidigt som de första solstrålarna når mig på den tomma stranden stiger en jättelik rökpelare upp i skyn i norr. Det är ytterligare en av de amerikanska rymdskyttlarna som ger sig i väg för att docka någon rymdstation. Rolig att se men inte alls så himlastormande som när pappa och jag spanade efter Sputnik 1957.

Konklusionen är att den som inbillar sig att det inte händer nåt en regnruskig och blåsig måndagsmorgon på Ålandsfärjan har fel.

Där händer allt.

MESSA NYAN

Sänd SMS/MMS till 0457-3234444

■ Automatisk måttband. Vilket skräp. I Bauhaus var den ändå 50 % billigare. Alltså båtresa med mat ingår i priset. **JS.**

■ Skönt att läsa C-G Flinks intressanta och smarta texter till skillnad från MISE som bara flummar. Slit dem i stycken! **Grinch.**

■ Håller med dej Sigge! Någon dag måste djuren få sovmorgon! **Jägaren.**

■ Du landskapstjänsteman som har skaffat dej den examen som krävs för tjänsten (inte behövt dispens), skynda dej att begära att arbetsgivaren betalar dina studiekostnader – retroaktivt. Allt är nu möjligt, åtminstone inom ÅHS! **040.**

■ Vilken skandal att inte Sleipner vann priset för bästa utklädsel i luciatåget igår. De sjöng ju till och med. **Arg åskådare.**

■ Nej vad dåligt att inte Sleipner vann luciapriset! De var ju lätt finast av alla ju! **Sämst!!**

■ Skandalen är ett faktum. Hur kan musöron anses fantasifullare än Snövit, prinsen, häxan och du sju dvärgarna. **Ior forever.**

■ Sleipner hade lugnt finast tema i går! Alla såg ju att det var Snövit, värsta fina klänningen! **Domarn mutad?**

■ Undrar om tjejen som gör stolreklam för Kinnarps är singel? Sugan på att dela stol? **Kär & blyg undrar!**

■ Gud vad dåligt att Sleipner inte vann utklädningspriset:-(**Besviknen tvåbarnsmamma...** Ps. Är prinsen singel?

■ Synd att inte Sleipner vann igår! Mycket bättre med levande hästar än en traktor som luktar illa och förorenar naturen, tänk på växthuseffekten! **Miljövän.**

■ Mina barn blev verkligen besvikna över att de söta ekipagen från Sleipners inte vann. De sjöng ju så fint. Tänk, små barn anstränger sig så mycket, och så går någon annan och vinner! Skäms på er! **Mona.**

■ Sleipner skulle ha vunnit, det var ju sagotema och vilken saga var dom som vann...? **0457.**

■ Jag tycker att Sleipner borde ha vunnit i maskerad tävlingen! **0457.**

■ Kerstin Eriksson, medlem i Ålandsfuchsian. Vi har inte din adress för medlemsutskick! **Ring 040 748 26 82 så fixar vi det.**

■ Klingan var ju lätt bäst i KHS luciatåg! :D De var så bra, han var nog bäst i alla fall. Han borde vara med där alla år! ;D

■ 045! Jag instämmer, ett julträningkort (el liknande) vore verkligen bra! En till bortaållning som också vill träna. **040.**

■ 73.a! Visst finns vi! Är du bara dum i huvudet eller bara korkad? Skaffa en upplåsbär så får du vilken storlek du vill. Pucko! **0457.**

■ Kvinnors krav på absolut och naken ärlighet på datingsidor och även i verkliga livet. Hanterar ni den? **Sage_invest.**

■ Hi I'm looking for a boy I met last year. He is tall and very hot. Call me u got my number..... **Iceland.**

■ Vid erum full, elsku Josefin K. **Inga og Greipur.**

■ Tänk att det gått 2,5 år och du ger inte upp ännu... Måste vara svårt att ta att du blev dumpad och att du inte är värd något i hans värld. Håll dig borta i fortsättningen. Tack :-)
Lyckliga monstret :-)

■ Heja "irriterad", håller fullständigt med. Folk verkar inte förstå att det är

Dagens MMS-bild

■ En svan i Åva som vistas ute på vägarna. Från **040.**

höger som gäller på gångbanan och vänster på bilvägen. **Oxå irriterad.**

■ Tack för ett fint Luciatåg! Äntligen! 1700-tal, regnbågar, tomtar och troll... Men bäst av allt var nog de glada små och stora slangbärande och flaggviftande brandkåristerna med sin tankeväckande "husbrand" på flaket. **Glad åskådare.**

■ Hjälpl! Finns det någon som vågar vägra dessa gissel och välkomna oss allergiker så ropa högt! **Vi handlar hos er.**

■ Du "irriterad" ja, det heter väl så, att man ska gå på höger sida på cykel- och gångbanor, och på vänstra sidan på vägar som saknar gångväg. Men det känns faktiskt bättre att MÖTA alla mopedister och cyklister som ilar förbi och annars prejar en ner i diket. Även då man cyklar, möter man dessa på fel sida, och det är också väldigt irriterande då de dyker upp i början vid tunnlarna! **040.**

■ Billigare el? Ha ha - valtider redan? **045.**

■ Hej djuraktivister! Jag är en elak, bitsk, nyrakad, hor-monrubbad latino dvärghamster från Mallorca. Söker bo hos äldre salsakvinnor, vill dela stunder när brustna knoppar brista. **Ruperth.**

■ Jag tycker att folk som har gått skilda vägar inte ska messa trakaserande mess eller bilder åt varandra, de har ju gjort sina partnerval själv som dom ska stå för. **En utsatt.**

■ Kör numera Torggatan genom den så kallade blindtarmen i stan i stället för Ålandsvägen. Guppet där syns bättre än på Ålandsvägen och glöms därför inte lika lätt. Kan ni som makten haver, begränsa hastigheten på Ålandsvägen där det behövs, i stället för dessa trafikhindrar. **040.**

BYGG • TRÄ • JÄRN • HEMINREDNING • KÖK • BADRUM

FÄRBERG VERKTÖG

Alla **Wolfcraft** Snabbtvingar **-30%**

Gäller 15-16.12 eller så långt lagret räcker

BYGG VARUHUSET

Tfn 28 170 ÖPPET: VARD. 8-17, TORSD. 8-19, LÖRD. 9-14

Grindmattsvägen 1 www.byggvaruhuset.aland.fi

■ Kan någon berätta för mej varför Anna-Linnea Rundberg inte är i Nord Korea och utför sina protester mot kärnvapen? **0400.**

■ Vi allergiker diskrimineras under julen. Mataffärer, servicestationer, offentliga inrättningar och till och med färjorna är fulla av julblommor och äkta granar. **0457.**

Julkalendern

Elefanter har ett rikt känsloliv. De kan skratta, leka och gråta. De kan visa både glädje och sorg och om en unge är dödfödd gråter sörjer de. Elefanterna blir könsmogna vid 12-14 års ålder och får ungar vartannat till vart fjärde år. Hur många månader är elefantonan dräktig?

Klipp och klistra ihop din egen adventskalender! Varje dag publicerar Nyan en fråga och en bild. Svaret på frågan är ett nummer mellan 1 och 24 som talar om var i Nyans julkalender du skall klistra in bilden. Om du har klistrat alla rutor rätt har du fredagen den 22 december en vacker bild gjord av Jonas Wilén.

Kalendermallen kan hämtas från Nya Åland på Uppgårdsvägen i Dalbo. Klarar du hela pusslet kan du vinna originaltavlan av Jonas Wilén. Två bokpriser delas också ut bland deltagarna. Skicka den färdiga bilden till Nya Åland, Uppgårdsvägen 6, 22100 Mariehamn senast 29 december. Märk kuvertet "Julkalender". Frågor? Ring Karin Erlandsson, tfn 529 476 eller via e-post karin.erlandsson@nyan.ax

HÄLGE

ZITS

” Kampen mot terrorismen kan inte vinnas genom att offra skyddet för mänskliga rättigheter, något som terroristerna vill uppnå. HENRIK LAX I HBL

ledare

Nina Fellman
Epost: nina.fellman@nyan.ax
Telefon: 528 441

Glitter och rosor

Karin Erlandsson

Rapport från en pappa

Barnet har vant sig nu. Sätter mamma på sig skorna skall hon fara någonstans. Han vinkar hej hej och fortsätter städa kastrullskåpet – i vilket han för övrigt brukar placera moderns telefon, plånbok och nycklar. Och jag försvinner, än en gång.

Barnet är nu ett år och tre månader. De första nio månaderna var jag hemma med honom, ammade och betedde mig på alla sätt som en korrekt moder. Sedan juni är pappan hemma medan jag jobbar. Pappan skall vara hemma till augusti, sammanlagt femton månader.

Självklart är vårt val en medveten feministisk handling och jag var beredd på strid. Jag hade hört skräckhistorier om mammor som blev utskälda av kollegor för att de inte var goda mödrar utan jobbade och om pappor som idiotförklarades på stan och inte förväntades kunna byta en blöja ens en gång. Så jag tänkte mig ett år på barrikaderna, ständigt försvarande våra val.

Så har det inte alls blivit. Omgivningen har inte varit elak eller fördomsfull på det sätt jag förväntade mig. Till en början var jag häpet positiv, tänkte att arbetet med jämställdhet har kommit betydligt längre än jag trodde. Jag blev riktigt förtjust, tänkte att många dammat av sin deBeauvoir och kunde sin Kristeva. Småningom gick det upp för mig att situationen var tvärtom betydligt mer efterbliven än jag trodde.

Ingen är fördomsfull eftersom ingen har fattat innebörden av vårt val. Så här låter de flesta konversationer jag haft om jag på jobb/make hemma:

- Ja, jag jobbar och min man är hemma med barnet, säger jag.
 - Vad gör din man då? säger X.
 - Ja, alltså han är hemma, vi har en ettåring som han tar hand om, säger jag.
 - Jobbar han alltså, frilansar han mycket? säger X.
 - Nej, han är hemma med barn, säger jag.
 - Vad lever ni av då? säger X.
 - Jag jobbar, säger jag.
- Så här håller det på. I oändlighet. Vi är tydligen så mycket föregångare att vi inte finns.

Låt mig nu förklara, med risk för att bli tjatig: jag jobbar från klockan 8 till 16, fem dagar i veckan. Jag spenderar fyra vakna timmar med mitt barn. Min man är hemma hela dagarna. Han lär barnet äta med sked, sitta på pottan och att hitta hunden i Max-boken.

Jag tjänar pengar, min man får ett klen hemvårdsstöd. Min man pratar med företrädelsevis mammor om att sätta gränser och jag pratar med företrädelsevis pappor om hur svårt det är att uppfostra och säga nej de futtiga timmar vi tillbringa med barnet.

Jag vet inte mitt barns klädstorlek, jag har inte tvättat i vår tvättmaskin, inköpt i juni och jag har matat hellre med pulvergröt än gör vanlig havregrynsgröt eftersom det tar mindre tid. Det här är inget jag är särskilt stolt över, men inte skäms jag heller. Som traditionell mamma är jag ganska kass, men som pappa är jag suverän.

Alltings pris i pengar blir en dyr affär

Många är det. Dags för individuella förhandlingar? När Tehyiterna senast strejkade skakade samhället i sina grundvalar. Vad händer den dag var och en sjuksköterska ska förhandla separat för sin lön? Arkivfoto: JONAS EDSVIK

Om allt ska mätas i pengar, är man då inte korrad och naiv om man är lojal med arbetsplatsen och solidarisk med sina arbetskamrater. Och är det så vi vill ha det?

Lönepolitiken vid Ålands hälso- och sjukvård har väckt en hel del uppmärksamhet, för all del berättigad sådan.

Hos många har lönesättningen för de högsta cheferna väckt ont blod. Till en del har reaktionerna handlat om ren och skär avundsjuka, till en del om rättvisekrav och sparsamhet och till en stor del om känslan av att det finns dubbla system för lönesättningen inom sjukvårdsorganisationen.

Och det finns det ju. Låt oss titta lite djupare på villkoren på arbetsmarknaden, sådana de verkligen är.

Det finns, kort och gott, två grupper av anställda, både inom offentlig sektor och inom det privata näringslivet. Det finns de som har sin lön enligt ingångna kollektivavtal. Det är den stora gruppen. De kämpar kollektivt för att få upp sina löner, får ofta höra att det inte finns pengar och förväntas ställa upp och vara solidariska med företaget eller organisationen.

Ledord är lojalitet, självupoffring och kall. Denna grupp är till sina individuella delar utbytbar. Var för sig har de inte tillräcklig tyngd för att kräva löneökningar med det enkla hotet att de annars går någon annanstans. Deras löner ligger i de flesta organisationer på samma nivå.

Ju högre utbildning, ju mer specialiserad kunskap, desto större individuellt värde, desto mindre tal om lojalitet och upoffring.

Den andra gruppen, det är specialisterna, de vars kunskaper är mer sällsynta och på vilka kraven är högre på arbetsledning och ansvar. För den gruppen gäller inte kollektiva avtal utan individuella förhandlingar.

Ledord är kunskap, specialisering och effektivitet. För det större ansvaret och de särskilda kunskaperna ska man ha ersättning, och den ska inte ges i relation till andra inom samma organisation, utan i relation till andra jobbområden.

Som arbetsgivare, särskilt inom offentlig sektor, vill man gärna hålla lönerna nere. Det är en dygd att vara sparsam, och sparsam är man bäst genom att hålla hårt i löneutvecklingen. Det har man rätt effektivt gjort när det gäller den första gruppen anställda. Löneförhöjningarna har varit små och långsamma, alldeles särskilt i kvinnodominerade yrken där förmågan och viljan att ställa ultimatum varit klen.

I den andra gruppen svarar en auktoritet mot en annan, och löneutvecklingen sker i en helt annan takt.

Frågan är nu – är detta fel? Eller är det så som det är? Dilemmat är arbetsgivarens.

Sjukvårdschef **Margareta Bondestams** lön till exempel är helt rimlig i förhållande till arbetsuppgifterna, ansvaret och lönenivån på annat håll. Däremot är den i relation till övriga anställda inom ÅHS väldigt hög, och det stora glappet mellan chefer och anställda gör det svårt att i framtiden predika återhållsamhet i lönekraven för den stora gruppen anställda.

Det kan vara en facklig fördel, ett förhandlingsargument för att få upp andra löner, men det leder definitivt till en kostnadsökning.

Det är kanske ofelbart i den riktningen vi är på väg att arbetsmarknaden blir ett fält där var och en ska ha ut så mycket som möjligt, utan övriga hänsyn. Då får vi också glömma sådana gammaldags dygder som lojalitet med arbetsplatsen, solidaritet med arbetskamrater och sparsamhet med allmänna medel.

Bye, bye, kollektivavtal. God morgon, individuella löneförhandlingar och alltings pris i pengar.

Nina Fellman

KOMMENTERA LEDAREN PÅ

nyan.ax

Nya Åland

Grundad 1981.
Utkommer måndag, tisdag, onsdag, torsdag och fredag.
Medlem av Tidningarnas förbund.
Kontrollerad upplaga 2004: 7.234 ex.

FÖRLÄGGARE
Nya Ålands Tidningsaktiebolag
ADRESS
Pb 21, 22101 MARIEHAMN
Uppgårdsvägen 6
Öppet mån-fre kl 8.30-16.15
KONTAKTER
Tfn (018) 23 444 (kl. 8.30-16.15)
Nyhetstips: tfn 0457-313 4444

Annonstavdelning och administration: fax (018) 23 450
Redaktion: fax (018) 23 449

Nya Ålands hemsida
www.nyan.ax
DISTRIBUTION
Blir du utan din tidning ring Posten, tfn 636 751 (kl 7.00-8.30) eller Nya Åland, tfn 23444 (efter kl 8.30)
REDAKTIONEN
Chefredaktör & ansvarig utgivare: Nina Fellman tfn (018) 528 441
nina.fellman@nyan.ax
Ansvarig nyhetschef: Ulf Weman tfn (018) 528 442

redaktion@nyan.ax
Arkiv: Marita Smeds tfn (018) 528 465
arkiv@nyan.ax
Familjeredaktör: Maj-Len Lindholm tfn (018) 528 449
Kulturredaktör: Jan Kronholm tfn (018) 528 466
kultur@nyan.ax
Sportredaktör: Malin Tillström tfn (018) 528 478
sport@nyan.ax

ANNONSAVDELNINGEN
Annonseranden: Delice Lindegren
annons@nyan.ax
tn (018) 528 457

ADMINISTRATION
VD: Stefan Norrgrann
tn (018) 528 447
stefan.norrgrann@nyan.ax

Ekonomichef: Katrin Lindqvist
tn (018) 528 446

Prenumerationer:
Margareta Sävstrand
tn (018) 528 443
prenumeration@nyan.ax

TRYCKERI C-Print Ab,
Mariehamn, ISSN 0359-1414

PRENUMERATIONSPRISER
1.1.2006
Fortlöpande helår..... 159 €
halvår..... 85 €
kvartal 44 €

STOPPTIDER FÖR ANNONSER

Publiceringsdag	Efter text & mindre annonser	Annonser större än 600 mm	Färgannonser
Månd	fre kl 12	tor kl 14	tor kl 14
Tisd	mån kl 12	fre kl 14	fre kl 14
Onsd	tis kl 12	må kl 14	må kl 14
Torsd	ons kl 12	tis kl 14	tis kl 14
Fred	tor kl 12	ons kl 14	ons kl 14

Torget: onsdagar kl 12.00.
Tel. 0600-9-1219

Kartorna i Nya Åland är publicerade med tillstånd av Lantmäteriverket. © lantmäteriverket, tillstånd nr 364.

M:HAMN 11.00 03.45 L ⁴⁾	ÅBO 17.00/18.30 08.00/09.10 ¹⁾	M:HAMN 23.20 L 14.35
M:HAMN 23.55	H:FORS 09.55/17.00	M:HAMN 04.15

M:HAMN 04.25 14.45 ²⁾ 23.30 L	STOCKHOLM 09.30/17.00 19.15/20.15 ³⁾ 06.00K /07.30K	M:HAMN 23.45 03.35 L 10.50
---	---	-------------------------------------

1) Ank Långnäs 13.25 den 13, 18 o 21.12. Charter 15.12.
2) Avg Långnäs 13.35 den 13, 18 o 21.12. Charter 15.12.
3) Ank Sto 18.45 o avg 20.45 den 13, 18 o 21.12. Charter 14.12.
4) Charter 15.12.
Jul-/nyårstrafiken: kontakta vår bokning!
SILJA LINE
Torgg. 14. Tel 16 711 eller 06001 74552 www.silja.fi

TALLINK
JULSHOPPA I TALLINN
Från 89€/person, inkl. del i B2-hytt
Sthlm - Mariehamn - Tallinn
18.00 → 00.50 → 01.00 → 10.00
10.00 → 05.00 → 04.50 → 18.00
Vi rekommenderar våra resenärer att checka in senast 30 min. före avgång.
Bokning och information:
destinationÅland
Elverksgränd 5 tfn 040 3008 000
info@destinationÅland.com

Turlista t.o.m. 31.12.2006
OBS! Lokala tider
Ingen trafik 24-25.12.
Extra tur under julhelgen: Från Eckerö 26.12 kl. 8.30.
Buss: Till Stockholm från alla båtankomster. 8.30-turen via Cityterminalen. Från Stockholm (T) Tekniska högskolan 2 tim. före alla båtavgångar. Till Uppsala från 13.30- och 18.30-turen. Ank. Uppsala kl. 16.15 resp. 21.15 lokal tid. Från Uppsala Hjalmar Brantingsgatan vid Willy's kl. 8.00 och 13.00 till 10.00 resp. 15.00-turen. Från Mariehamn 1 tim. före båtavgång till alla turer. Till Mariehamn från alla båtankomster.
ECKERÖ LINJEN
Torggatan 2, 22100 Mariehamn.
Bokning tel. 28 300, växel 28 000,
Grisslehamn 0175-258 00.
Bokning även på www.eckerolinjen.ax

BIRKA PARADISE
Alla dagar M:hamn 10.30 → Sto 16.00
Sto M:hamn
Månd-onsd 18.00 → 02.00
Torsd-sönd 18.00 → 03.30
BIRKA CRUISES
Ö ESPLANADG. 7. TEL: 27027
FAX: 15118 www.birkaline.com

VI GER DIG MER!
V. 51 ger vi dig **10% mer** när du köper ett presentkort
Lördag 23/12 öppet 11-14
SUNDQVISTS RESOR
Bussplan, tfn 22 570 info@sundqvists.com

ÅLANDSTRAFIKEN 14.8.2006-7.1.2007
MARIEHAMN-KAPELLSKÄR
Måndag-torsdag Fredag-söndag
MARIEHAMN KAPELLSKÄR MARIEHAMN KAPELLSKÄR
08.00 → 09.30 → 07.00 I) → 08.30
16.00 → 17.30 → 13.00 → 14.30
15.30 → 12.00 → 19.00 → 20.15
22.30 → 19.00 → 12.30 → 09.00 I)
18.30 → 15.00
00.05 → 20.30
Kombinerar med landsortsbussar linje 2, 3 och 4. Ej helgdagar.
I) Ej söndagar. Jultrafiken: kontakta vår bokning!
Buss Sto-Kap avgår från Cityterminalen 1h 40 min före fartygets avgång. Buss Norrtälje-Kapellskär ca 45 min före fartygets avgång. Även buss Kapellskär-Stockholm (färdtid ca 1h 20 min) efter fartygets ankomst. Bussen går via Norrtälje.
ÅLAND-STOCKHOLM dagligen ÅLAND-FINLAND dagligen
ÅLAND STOCKHOLM ÅLAND ÅBO H:FORS
01.10 L → 06.30 → 03.30 L → 07.35
04.35 M → 09.40 → 14.25 M → 19.50
10.15 M → 15.30 → 23.45 M → 10.00
14.25 M → 18.55 → 14.10 L → 08.45
14.10 M → 07.45 → 01.00 L → 21.00
23.35 M → 16.45 → 04.25 M → 17.30
07.45 M → 18.00
03.20 L → 20.10
Jultrafiken: kontakta vår bokning!
M=Mariehamn L=Långnäs
Biljettförsäljning, incheckning och ombordstigning avslutas 10 min. före avgång. Bokad biljettskall vara incheckad och klar att köras ombord senast 30 min. (i M:hamn 20 min. vid avg. kl. 07.00) före avgång. Transfer Mariehamn (Storag. 2)-Långnäs 1 timme före avgång, även Långnäs-Mariehamn, förhandsbokning 10 EUR/person. Barnrabbatt.
Storag. 2, tel 260 11, bokn. 262 11
www.vikingline.ax

RING SÅ KÖR VI! DAGLIG LASTBILSTRAFIK till och från Åland. Tel. 24 111 **SAMTRANS**

FREDAG 15 DECEMBER 2006

dagens ålänning | vädret | dagens rätt

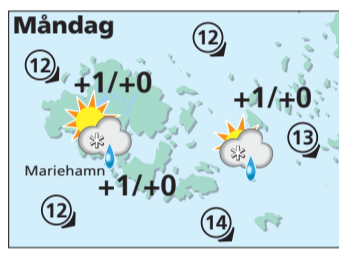
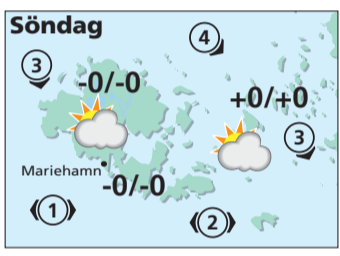
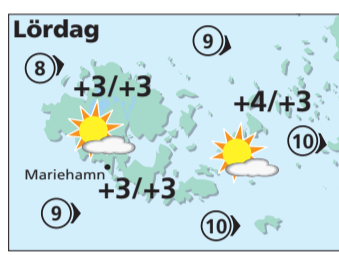
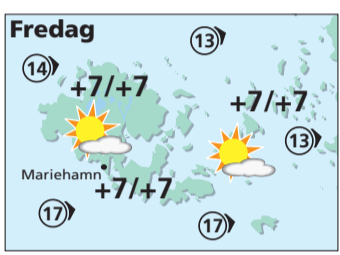
"Jag bygger en träkanot"

Andy Enqvist från Jomala Buskböle jobbar som försäljare på Simons bygg- och trähandel i Strandnäs. Hans huvudsakliga syssla är att sälja virke.
- Jag har lärt mig mycket så länge jag jobbat här, men jag byggde mycket innan också. Jag är en självlärd hobbysnickare, säger han.
Vad bygger du?
- Det blir mest grejer åt barnen, sandlåda, rutschkana och sånt. Jag har också snickrat ihop våra trädgårdsmöbler.
Det måste vara praktiskt att vara så händig.
- Ungarna kräver ju saker, och det är klart att det är roligt att kunna göra det mesta själv.
Har du byggt ert hus också?
- Nej, vi bor på hyra och att bygga ett helt hus är inget jag drömmer om direkt.
Vad drömmer du om att bygga då?
- Jag håller på att bygga kanoter och kajaker av trä. Det är

Viloläge. Försäljaren Andy Enqvist märker av lågsäsongen i byggbranschen och hinner ta det lite lugnt på virkeslagret.
Foto: ERKKI SANTAMALA

en utmaning och mitt mål just nu är att få den första klar. Medan vi står och pratar är kundtillströmningen inte särskilt hög och Andy säger att det är lågsäsong i snickeribranschen just nu.
- Högsäsongen är kring maj och försommaren, då skall stugorna fixas och företagen skall bli klara med sitt innan semesterna.
Märks alla stugägare av inför stugsäsongen?
- Det är nog de som märks av bäst, vi säljer en massa krims-

I går kl 14

Jomala	-	-
Åbo	7	m
Helsingfors	6	m
Stockholm	11	

temp. vind m/s

Nyhamn	6	SV	11
Märket	6	SSV	7
Kumlinge	6	SSV	5

Vattenståndet i går kl 14

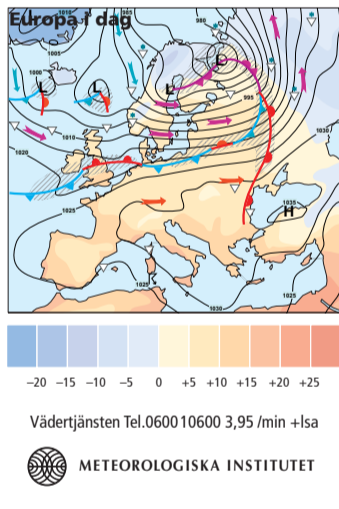
Föglö +59 cm	Åbo +60 cm
--------------	------------

Solen i dag

Upp	Ner
Mariehamn 9:38	15:32
Helsingfors 9:19	15:11
Stockholm 8:39	14:47

Utomlands i går

Köpenhamn 10	Bryssel 10	Rom 12
Oslo 6	Paris 6	Aten 15
London 13	Madrid 9	Moskva 3

Lutfisk
1,5-2 kg lutfisk
0,75 msk salt
25 g smör
1,5 msk vetemjöl
4 dl mjölk
1 tsk salt
1 krm mald vitpeppar
(1 msk fransk senap
2 tsk brun farin)
Blötlägg lutfisken i kallt vatten enligt förpackningens anvisning. Lägg lutfisken i en ugnssäker form, strö på saltet och täck med folie. Ställ in formen i 225 graders ugn, ca 45 min.
Smält matfettet i en kast-rull. Tillsätt vetemjöllet och späd med mjölken. Låt koka ca 5 min under omrörning. Smaksätt såsen med salt och peppar och, om du vill ha senapssås, även med senap och farin. Servera lutfisken med såsen, rikligt med krossad kryddpeppar, kokt potatis och gröna ärtor.

TIPSA 0457-313-4444 MESSA 0457-323-4444 TELEFON 018-23444

Ont i kroppen?
Back on Track
Det unika keramiska led- och muskelskyddet
Julklappstips Knä-, nack-, vrist- och handledsskydd, ryggbälte tröjor m.m.
Midgård Islandsstall
Tfn 0457 0947 490
midgard@aland.net
www.midgard.ax

Välkommen till **G&D**
Solbacka mycken
ÖPPET ALLA DAGAR
FRAM TILL JUL 23.12
kl 13.00 - 20.00
Julmtenten har fina erbjudanden på allt i butiken och bjuder på kaffe med dopp
SOLBACKAGRÄND, SKEPPSVIK
ECKERÖ Tfn 38 021

Halsdukar, sjalar, plädar, kläder i mjukaste mohairn och härliga färger av Ilse Berg
SALT
KONSTANTVERK-BUTIK-GALLERI
Godbyvägen 25, 22100 M:hamn. Tel. 21505

Nyinkommet!
Massor av nya bäddar till hund och katt
Feccehalsband till hunden, finns med eller utan reflex
Nyhet!
ZOO ligan
ÖPPET: vard 9.30-17.00
lörd 10.00-14.30
Torggatan 10 tfn 14 024
e-mail: zooligan@aland.net

Mitsubishi Outlander Comfort 4WD -03
2003/09. Endast 40.200 km
Färg: metallic blå, AC, sommarkäpp på LM-fälgar, vinterdäck, air-bags, motorvärmare, fullständig servicebok, dragkrok, 1 ägare mm
24.900€
Opel Astra 1,8 GLS Sedan 4d -93
1992/10. Mätarst.: 163.000 km.
Färg: röd
Sommar- + vinterdäck, dragkrok, eljusterbara speglar, radio/kasset, centrallås
1.400€
DAN'S BIL & solskydd
G. Godbyvägen 11, tfn 018-17 325

Demo-Subaru!
SUBARU FORESTER 2,0 AWD -06
Medkörd: 11.500 km
Kontinuerlig fyrhjulsdraft med hög och låg växel, ACC aut. Klimatanläggning, cruisecontrol, hillholder, CD/AM-stereo, elfönsterhissar, elspeglar, ABS-bromsar, dubbla airbags + sido-airbags.
Fabriksgaranti i kraft till 2009.
Pris: 30.900€
Bilen i vårt lager tisdag 19/12
Förmånlig finansiering via GE-Money
ERbilab
Vikingagränd 1 A 22100 Mariehamn
Tfn 14750 GSM 0400 595 732
Öppet vardagar 10-17

Presidentkaffe
500 g, max 2 pkt/hushåll
5,00
2 pkt
Utan Plussa-kort 3,19/st
Gäller hela december
MATHIS
VÄSTERNÄS Tfn 16 220
Öppet: vard. 9-18, lörd. 9-14
www.mathis.aland.fi

Nästan lika långlivad som Tomten!
Fullständigt sortiment av grillutrustning.
Julklappen från **Färghuset**
vid Möckelörondellen tfn 16 216
Öppet: vardagar 7.30-18, lördagar 10-14